Влада–Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 18 (1518) ♦ Субота, 1 лютого 1997 року ♦ Ціна договірна

Мелодія ЗИМОВИХ ЯБЛУК

Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото).

... Мені явилось недавно маленьке диво. Йшов увечері з роботи, вже темно, ліворуч мур, праворуч машини стоять, прохід вузенький, і ось бачу — йдуть навстріч якісь люди й ведуть трьох псів. Силуети чорні, бо у спину їм світять машини з Брест-Литовського проспекту. Ну, люди як люди, а пси — небачені: кошлаті, як леви, на тонких ногах, і високі, мені по груди. Змалку боюся собак, а тут не розминешся й на другий бік вулиці не перейдеш. Що ж, іду, а в животі аж холодно. Зійшлися ... і виявилось, що то не пси, а коники-поні! У животі ще холодно, а на душі святково, бо отак фантастично помиляєшся лиш у дитинстві, у дорослих помилки більш бухгалтерського характеру, їм не дано бачити у вечірньому небі пікіруючих крокодилів чи щось подібне.

(Закінчення на 9-й стор.).

Немає кордонів для банків

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз мав зустріч зі співголовою українсько-німецької банківської комісії, членом правління Комерцбанку АТ Клаусом Петером Мюллером. Гість відвідав нашу країну з діловим візитом на чолі делегації, до якої входили представники цього одного з найбільших банків Німеччини. На зустрічі також був новопризначений глава представництва Комерцбанку АТ у Києві Роджер Бестляйн.

Під час бесіди було порушено ряд аспектів співпраці банків ФРН з українськими партнерами, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ. Олександр Мороз підкреслив, що в законодавчому забезпеченні реформи банківської системи нашої держави Верховна Рада, уряд, Національний банк уважно вивчають і реалізують досвід німецьких банків. Він висловив вдячність німецькій стороні за допомогу, консультації у цій справі. Треба продовжити таке співробітництво, сказав він.

(Закінчення на 2-й стор.).

Поговоримо про безпеку і з британцями

У Києві 2—3 лютого перебуватиме Державний секретар з питань оборони Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії Майкл Портілло.

Він зустрінеться з Президентом України Леонідом Кучмою, секретарем Ради національної безпеки та оборони Володимиром Горбуліним, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком, міністром оборони Олександром Кузьмуком та депутатами Верховної Ради. Обговорюватимуться проблеми європейської безпеки та ролі України в ній, відбудеться обмін думками щодо двосторонньої програми співробітництва у військовій галузі.

«Хлопчик-реформатор», готовий заблукати

На приватизаційній карті України білих плям стає дедалі менше. Станом на 01.01.97 року роздержавлено землі 9176 сільськогосподарських підприємств (98% від загалу). До кінця року, за словами голови Держкомзему Леоніда Новаковського, «ми обов'язково закінчимо паювання земель, визначимо конкретного власника». Товаровиробник, здається, має бути просто у захваті від цього... Адже реформатори за останні кілька років передали у власність селян (безоплатно) 42% всього земельного фонду України —аж на 140 млрд. грн., а це майже п'ять нинішніх державних бюджетів.

Проте, здається, не кожна баба Одарка або Палажка нині почувається ефективним власником. А от міжнародні фінансові організації, за вимогою яких земельні реформатори так поспішають, варто сподіватися, задоволені. З обіцяних Світовим банком 300 млн. доларів кредиту для реструктуризації вітчизняного сільського господарства половину Україна вже отримала. Щоправда, роздержавлювачам, які взялися за швидке «тиражування» ефективних власників на наших теренах, ще доведеться попрацювати, відробляючи позичку. Адже Світовий банк, надаючи гроші, зажадав натомість скасування шестирічного мораторію на купівлю-продаж землі.

(Закінчення на 4-й стор.).

Медики «прооперували» порожні каси

У Хмельницькій обласній лікарні весь трудовий колектив (а це майже тисяча чоловік) зібрався в актовому залі, щоб висловити свій протест проти невиплати заробітної плати протягом чотирьох місяців. Представники фінорганів, облуправління охорони здоров'я намагалися пояснити ситуацію, переконували, що з минулорічними боргами розрахуються. Та всі промовці були категоричні й вимагали погашення боргів не колись, а тепер.

Того самого дня було забрано всі залишки грошей у касах та на розрахункових рахунках, аби хоч якось заспокоїти людей у білих халатах.

До речі, хмельницькі міські медустанови не приєдналися до обласних, оскільки міський бюджет все-таки розраховується з людьми більш-менш справно.

До сусіда за струмом

В умовах дефіциту вітчизняної електроенергії Сумська область перша в Україні знайшла досить вигідний спосіб розв'язання цієї проблеми. Відтепер струм надходитиме з російської Курської АЕС. Розрахунки здійснюватимуться на 50 відсотків грошима, решта — місцевими товарами, зокрема, продукцією сумського АТ «Насосенергомаш», конотопських заводів «Мотордеталь» та електромеханічного, багатьох сільгосппідприємств області.

Повітряна брама у світ чудес

Аеропорт Запоріжжя зазнав великих змін. Після завершення реконструкції, яку проведено коштом власних прибутків колективу аеропорту (понад 400 тисяч гривень), а також за допомоги обласної держадміністрації та міськвиконкому (380 тисяч гривень), сприяння алюмінієвого і абразивного комбінатів, АТ «АвтоЗАЗ» тут введено в експлуатацію міжнародний сектор. Створено чудові умови для проходження передпольотного та митного контролю. Пропускна спроможність зросла до 120 пасажирів на годину.

З аеропорту «Запоріжжя» тепер щодня можна вилетіти до Києва і Москви, без пересадок дістатися Баку, Тбілісі, Єревана, Стамбула і навіть Арабських Еміратів.

Як зазначив голова облдержадміністрації В'ячеслав Похвальський, «повітряні ворота» мають сприяти активнішому співробітництву промислових підприємств та підприємців з іноземними компаніями, інвесторами.

У номер

У Погоджувальній групі з податкових законопроектів

«Ставки оподаткування не повинні стримувати мотивацію до праці та призводити до переходу в тіньову економіку» —ця думка була визначальною в дискусії учасників Погоджувальної групи з бюджетних законопроектів на засіданні 30 січня, де розглядався проект Закону «Про податок на доходи фізичних осіб».

Предметом пильної уваги стала, зокрема, стаття 11 —«Особливості оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, що проводить підприємницьку діяльність без створення юридичної особи». Адже дехто з ортодоксів і нині пропонує надягти «вуздечку» на кожного «човника» і бабку з насінням, не говорячи вже про умільців місцевого промислу, якими Україна славиться в усьому світі. Такий підхід, як зазначив керівник групи, заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусіяка, може лише змарнувати справу лібералізації економічного життя. А народний депутат Сергій Терьохін нагадав про те, що утиски «дрібного крамаря» неминуче породжують безробіття. Статтю рекомендовано доопрацювати.

Після ретельного розгляду група порадила зовсім вилучити, як чисто фіскальні, і кілька положень статті 13 —«Операції з продажу (обміну, інших вид.в відчуження) житлових будинків (квартир), інших об`єктів нерухомого майна, що перебувають у власності фізичної особи на момент прийняття цього закону». Мотив — приховане подвійне оподаткування. Осіб, які продали житло, сплативши відповідне мито, зобов`язують впродовж певного терміну придбати будинок для постійного проживання. І це подається як пільга.

Висловлювались сумніви і стосовно базової одиниці обчислення податків і пільг — неоподатковуваного мінімуму. Чи не варто вести відлік за вартістю величини межі малозабезпеченості? Це ближче до соціальних реалій і могло б сприяти зменшенню вирахувань з доходів фізичних осіб збіднілих верств.

У цілому про погоджувальний документ член Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності Володимир Немировський сказав:

— Проект Закону України «Про податок на доходи фізичних осіб» концептуально виконаний в іншій ідеології порівняно з чинним. Тому нам треба дуже уважно відслідкувати можливі наслідки його введення в дію як в економічній, так і в соціальній площинах.

Виходити слід з того, щоб він зміцнював інтерес громадян до розвитку вітчизняного виробництва, підвищував купівельну спроможність населення, скорочував тіньовий бізнес. А це можливе за умови політичної і економічної виваженості всіх статей закону. Дуже важливо також уникнути подвійного оподаткування в будь-яких його виявах. Гадаю, наша група має в цьому порозуміння. Але останнє слово, звичайно, — за сесією Верховної Ради, де погоджуються позиції і думки всіх народних депутатів.

На засіданнях Погоджувальної групи, що проходять ось уже тиждень, дістається, як кажуть, на горіхи авторам проектів. І все-таки вони віддають належне цій формі співпраці з законодавцями. - Отаке обговорення обопільно потрібне, — переконаний заступник міністра фінансів Василь Регурецький. — Тут, на відміну від пленарної трибуни в парламенті, маємо змогу більш довірчо і детально викласти бачення проблем з точки зору виконавця закону. А депутати-політики звіряють це бачення зі своїми позиціями, що грунтуються на парламентаризмі. Під час дискусій ми зняли безліч «больових точок» у погоджувальних документах. А, значить, вони швидше можуть проходити в сесійному залі.

Немає кордонів для банків

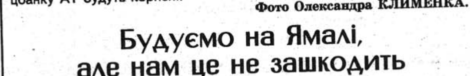
(Початок на 1-й стор.).

Голова Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов та голова правління Національного банку України Віктор Ющенко, які брали участь у зустрічі, також підкреслювали, що досвід німецької банківської системи дуже корисний і для нас. З вдячністю відзначали й те, що німецькі банки беруть активну участь у підвищенні кваліфікації працівників українських банків. Тільки торік Комерцбанк АТ організував таке навчання для 60 осіб з України.

Під час бесіди значну увагу було приділено роботі цього авторитетного німецького банку в Україні. Олександр Мороз висловився за розширення та поглиблення його діяльності. Сьогодні, наголосив він, у нашій країні діє тільки представництво Комерцбанку АТ, а є потреба мати і філію в Україні, бо Німеччина серед країн Західної Європи — найбільший наш торговельний партнер. Наприклад, за 1996 рік товарооборот становив майже півтора мільярда доларів.

Наголошувалося й на тому, що німецькі банки мають авторитет і в діяльності на ринку цінних паперів. А такий досвід конче потрібний і українським банкам. Тож і тут допомога, консультації з боку Комерцбанку АТ будуть корисні.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Будуємо на Ямалі, але нам це не зашкодить

Перша прес-конференція новообраного народного депутата і президента корпорації ЄЕСУ Юлії Тимошенко зібрала майже весь цвіт столичної журналістики. Звичайно, цікавість насамперед була спричинена резонансними публікаціями в газетах «Регион» і «Бизнес», де компанію подавали своєрідним вампіром на газовому ринкові України. Треба віддати належне Юлії Володимирівні, яка, хоча й звернула увагу на публікації, однак вважає, що з'явилися ці статті через брак інформації. А тому пообіцяла, що відтепер кожний журналіст зможе отримати необхідні дані про діяльність Єдиних енергетичних систем України.

Як з'ясувалося, ця молода жінка за фахом — економіст-кібернетик. Свій бізнес розпочала разом з чоловіком і родиною нинішнього голови правління корпорації Володимира Гравця. Крок за кроком вони розширювали свою справу, аж доки корпоративний договір не підписали 23 підприємства, банки «Славянский», «Южкомбанк» і компанія EUI з Великобританії. (До речі, англійська компанія на енергоринку Європи посідає друге місце). Власне, присутність у корпорації потужної іноземної кампанії сприяла роботі ЄЕСУ на ринках за межами України, в тому числі кредитуванню деяких проектів, започаткованих корпорацією на вітчизняних підприємствах.

(Закінчення на 4-й стор.).

Законодавчий процес —

З виступу Голови Верховної Ради України Олександра Мороза на методологічному семінарі Інституту держави і права імені В. Корецького НАН України на тему: «Наукові засади законотворчого процесу в Україні»

З прийняттям нової Конституції України 28 червня 1996 року здійснення в Україні великомасштабної державно-правової реформи набуло нового поштовху. і, водночас, виникла потреба додаткового осмислення з різних точок зору стратегії і тактики реформування державних інститутів, управління суспільним розвитком взагалі.

Проблема співвідношення громадянського суспільства і держави, державного управління і самоврядування, організації громадського самоврядування — одна з ключових проблем, від розв'язання якої залежать напрям і темпи розвитку нашої країни у світовому співтоваристві, формування способу життя наших людей. По суті, це є проблема розвитку демократії в широкому її розумінні. Знайти оптимальне співвідношення між саморегулюванням суспільних процесів в економіці, політиці, інших сферах життя та державним управлінням у цих сферах — і теоретично, і практично надзвичайно складне завдання, проте воно стратегічної ваги. Адже мова йде про таку глобальну проблему, як місце і роль держави у процесі трансформації суспільства.

Отже, здійснення державно-правової реформи на сучасному етапі уявляється насамперед як проблема чіткого визначення заданого оптимального співвідношення державного управління та саморегулювання суспільних процесів.

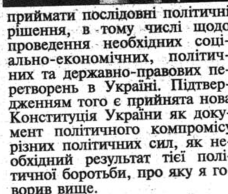
У соціально-економічній сфері вона виступає як проблема оптимального співвідношення державного управління економічними процесами з дією ринкових механізмів, у якій ключовими питаннями для України є визначення структури власності і формування багатоукладної економічної системи, ефективне управління державним сектором економіки та вибір механізмів регулювання виробничих відносин недержавного сектора, забезпечення оптимального балансу соціально-економічних інтересів власників і трудящих для підтримання соціального миру і стабільності в державі.

У політичній та державно-правовій сферах згадана проблема постає як проблема політичної демократії, в якій ключовими питаннями для України є визначення ролі та місця політичних партій і громадських організацій, виборчої системи, співвідношення інститутів державної влади і місцевого самоврядування, формування демократичних механізмів здійснення державної влади на основі принципу верховенства права та закону.

Зрозуміло, що розв'язання перелічених питань має своєю вихідною точкою насамперед їх **політичне** визначення, і залежно від нього — **законодавче** закріплення.

Якщо говорити про політичні рішення щодо окреслених проблем, то їх прийняття на даному етапі є об'єктивно ускладненим процесом через недостатньо визначену політичну систему в Україні, недорозвинену політичну структуризацію суспільства та влади. Цією обставиною, зокрема, зумовлена тотальна політична боротьба навколо питань власності і державної влади.

Простіше кажучи, у нас бракує єдності суб'єкта політичної влади, котрий був би здатний

приймати послідовні політичні рішення, в тому числі щодо проведення необхідних соціально-економічних, політичних та державно-правових перетворень в Україні. Підтвердженням того є прийнята нова Конституція України як документ політичного компромісу різних політичних сил, як необхідний результат тієї політичної боротьби, про яку я говорив вище.

З другого боку, прийняття нової Конституції України, хоч би хто і як її оцінював, певною мірою полегшило процес прийняття названих політичних рішень, окресливши їх загальні орієнтири, найперше для законодавчого органу.

За цих умов особливістю сучасного етапу розвитку держави є те, що політичний і законодавчий процеси тісно переплітаються, являючи фактично єдиний політико-правовий процес. Адже нині в Україні немає такої політичної сили, яка стояла б за спиною парламенту і нав'язувала законодавчому органові власні політичні рішення (як колись ЦК КПРС чи ЦК КПУ). По суті, саме в законодавчому процесі здійснюється, образно кажучи, «переробка політичної матерії», результатом якої (переробки) є політичні рішення в їх юридичній формі.

Практика свідчить, що нині важко роз'єднати політичний та законодавчий процеси, бо законодавство певною мірою є способом реалізації процесу політичного. Скажімо, нещодавно на семінарі асоціації міст України окремі мери виступали проти законопроекту про місцеві адміністрації, прийнятому в першому читанні, висували ініціативи щодо висловлювання недовіри з боку обласних та міськрад Верховній Раді у разі неприйняття нею державного бюджету через відомий пакет. Складається дивна ситуація: місцеві керівники виступають за обмеження своїх прав і можливостей. Адже у проекті, за який вони агітують своїх колег, їхні кошти зменшуються на двадцять відсотків. Чи, може, вони не знають про це? Підкреслюю: в законі про місцеві адміністрації ми піднімаємо саме статус керівників цього рівня, бо вважаємо, що самоврядування мусить бути забезпечене юридично, організаційно, матеріально, кадрово тощо.

Проте тим, хто виступає проти цього законопроекту, сьогодні так поводитися зручніше, сказав би, комфортніше. А демократія починається тоді, коли людина каже так, якщо переконана, керуючись власними знаннями і досвідом. (У цьому контексті згадую дискусію, що відбулася 1993 року в Інституті міжнародних відносин щодо співвідношення виконавчої і законодавчої влади. Тоді Л. Кравчук обстоював верховенство структур виконавчої влади, І. Плющ — з такою самою переконаністю доводив протилежне, а після них виступав професор-юрист, який так і не зміг чітко визначитися з огляду на виступи своїх попередників. Цей приклад я використав, щоб привернути увагу до проблеми неупередженості в роботі наших учених у галузі законотворення, що має грунтуватися на принципах об'єктивності наукового процесу.)

Відтак роль законодавчого процесу у формуванні та юридичному оформленні політичних рішень істотно зростає, а у зв'язку з цим відповідно зростають вимоги до організації цього процесу, потреба вдосконалення всіх його складових, усіх елементів управління законодавчим процесом в Україні. На жаль, мусимо констатувати, що проблема управління законодавчим процесом взагалі і в умовах сучасної України особливо досі не має системного теоретичного розв'язання, не кажучи про її комплексне системне розв'язання в практичній діяльності законодавчого органу. Це правда.

Враховуючи, що в одному виступі неможливо докладно зупинитися на всіх питаннях, які стосуються проблеми управління законодавчим процесом в Україні (а з багатьох питань, сподіваюся, висловляться учасники дискусії), я обмежуся кількова загальними зауваженнями щодо організації законодавчого процесу в Україні і напрямів його удосконалення.

У загальному вигляді управління законодавчим процесом уявляється як цілеспрямований вплив законодавчого органу на нормотворчу діяльність суб'єктів на етапах розробки, розгляду і прийняття законів та введення їх у дію з метою формування оптимальної та ефективної національної системи законодавства.

Лише одночасне врахування усіх його складових дає право говорити про наявність комплексного, системного підходу до управління цим процесом. З цього видно, наскільки далека ще наша практична діяльність від саме такого підходу.

Характеризуючи суб'єкт управління, тобто організацію парламенту, зупинюся лише на деяких моментах. У парламенті немає сталої більшості, яка могла б проводити свою політичну лінію. Тож організація самої Верховної Ради, склад її постійних комісій та колишньої Президії Верховної Ради України і кількісно, і якісно зафіксували знову-таки компроміс різних політичних сил. А це істотно позначається на ефективності управління законодавчим органом, значно ускладнює організацію його діяльності, формування ефективно діючого апарату Верховної Ради, отже стримує зростання професіоналізму парламенту.

На мій погляд, нинішня Верховна Рада обов'язково повинна розв'язати питання щодо складу та розподілу компетенції комітетів Верховної Ради України. Доцільно також визначитися з оперативним колегіальним органом на зразок Президії, можливо, передбачивши інші принципи формування такого органу. До речі, в Росії є Рада Державної Думи, незважаючи на відсутність згадки про неї в Основному Законі РФ, і наші колеги вважа-

на наукову основу

ють корисним і доцільним існування такого органу, бо він не лише дає можливість об'єктивніше розв'язувати складні організаційні питання, а й певною мірою знімає напруженість у відносинах керівництва з парламентом.

Велику роботу веде керівництво парламенту щодо удосконалення організації апарату Верховної Ради, від якого значною мірою залежить ефективність управління законодавчим процесом і який перебуває, так би мовити, в епіцентрі цього процесу. Конституція України підвищила статус апарату Верховної Ради, передбачивши затвердження його структури та призначення керівника апарату Верховною Радою України.

Якщо характеризувати об'єкт управління законодавчим процесом, тобто законодавчу процедуру і законопроектну діяльність, то в цьому питанні ми також лише на початку шляху.

Не став би стверджувати, що в Конституції України закладено достатню основу для формування оптимальної законодавчої процедури, а деякі положення, на мій погляд, нераціональні і мають бути змінені або уточнені (як, наприклад, необхідність подолання президентського вето на закон двома третинами від конституційного складу Верховної Ради за наявності у Президента України права звернення до Конституційного суду України. Піврічна практика діяльності парламенту вказує на наявність тут певних проблем).

Значним кроком у розв'язанні багатьох проблем процедури законотворення, сподіваюся, мусить стати прийняття ближчим часом спеціального закону про закони і законодавчу діяльність, розробленого Інститутом законодавства з участю таких провідних фахівців права, як доктори наук В. Копейчиков, М. Козюбра, Є. Назаренко та інших. Поряд з цим плановано також прийняття передбаченого Конституцією закону про Регламент Верховної Ради, в якому буде докладно регламентовано технологічну частину подання, опрацювання у комітетах, розгляд та прийняття законодавчих актів.

Кажучи про цільове спрямування законодавчого процесу, тобто засади і напрями політики, що зводиться в закон, як складову управління цим процесом, мушу зазначити, що ця складова є, без перебільшення, однією з ключових. Адже сам по собі законодавчий процес означає лише абстрактну форму, якщо не визначити зміст цього процесу, його суспільну орієнтацію. Цим змістом зумовлено й інтенсивність законодавчого процесу, і його складність, тобто його кількісні і якісні параметри.

Як відомо, пунктом 5 статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України віднесено визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики. Саме визначенням таких засад парламент дав би орієнтири уряду в разі підготовки законопроектів та прийняття зовнішньополітичних рішень, знявши зайві дебати і неузгодженості в діях уряду і Верховної Ради, які мали місце, наприклад, навколо так званої «податкової революції», бюджету тощо. По суті, парламент досі не має цільової установки законодавчого процесу, а отже, значно ускладнюється і управління ним.

Певною мірою могло б розв'язати цю проблему прийняття Верховною Радою України загальної концепції державно-правової реформи, а також концептуальне визначення парламенту щодо економічної реформи в Україні і затвердження на їх основі найважливіших загальнодержавних програм.

Характеризуючи засоби і технології управління законодавчим процесом, я хотів би особливо наголосити на науковому забезпеченні зазначеного управління, законодавчої діяльності взагалі. Саме науковим засадам законотворчого процесу присвячено цей методологічний семінар. Керівництво Верховної Ради України, цілком усвідомлюючи роль і значення науки у законотворчій діяльності, з перших днів узяло курс на різке підвищення ефективності наукового забезпечення законодавчого процесу. За кілька місяців було створено Інститут законодавства Верховної Ради України як науково-дослідну прикладну установу. Діяльність інституту сьогодні загальновідома, але покликаний він зробити, безперечно, більше. У складі Секретаріату утворено аналітичний відділ із соціально-економічних проблем, який грунтовно допомагає економічним комісіям у роботі над відповідними законопроектами, робляче, до речі, й чимало наукових теоретичних узагальнень високого рівня.

Поряд з цим ми розраховуємо підвищити значення наукової експертизи законопроектів, розраховуючи залучати до її проведення якнайширше коло науковців, відповідних наукових установ і фахівців, Академію правових наук.

Значно посилюється роль інформаційного та організаційно-технічного забезпечення законодавчого процесу, з максимальним використанням комп'ютерних технологій. Днями підписано розпорядження про утворення Парламентського видавництва, покликаного не лише на солідній основі здійснювати видання офіційних законодавчих актів, у тому числі Зводу законів, інших юридичних видань, а й організувати разом з Міністерством юстиції забезпечення ними всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Взагалі проблему видання юридичної літератури треба розв'язувати як загальнодержавну. В Україні має бути створена Єдина система правової інформації, над концепцією якої нині працюють фахівці Верховної Ради України.

Потребує більш грунтовного розгляду фінансове та кадрове забезпечення управління законодавчим процесом.

Нарешті, надзвичайно важливою складовою управління законодавчою діяльністю є технологія її здійснення, до якої я відношу планування, координацію та контроль. Над проблемою методології та методики планування законодавчої діяльності нині б'ються фахівці Інституту законодавства. Ними підготовлено уже певні матеріали, в тому числі розробляється концепція розвитку законодавства на 10 років, до якої, як мені відомо, причетний також ваш інститут. Але для нас дуже важливо поєднати стратегічне і тактичне планування, водночас передбачити розробку та прийняття науково обгрунтованих планів законодавчих робіт на рік, обов'язкових для всіх суб'єктів законотворчої діяльності, а також організувати оперативно-календарне планування законодавчого процесу в межах року. Саме від останнього значною мірою залежить підвищення ефективності роботи комітетів Верховної Ради України та раціоналізація проведення пленарних засідань Верховної Ради України.

У технології управління законодавчим процесом неабиякої ваги набуває здійснення координації зусиль усіх учасників цього процесу, особливо враховуючи відсутність єдності політичного суб'єкта, про що я говорив вище, та організацію держави за принципом поділу влад. За таких обставин відсутність єдиного координаційного центру, який узгоджував би позиції парламенту, Президента України та уряду, судової влади під час підготовки законопроектів, відчувається досить гостро. Ми мусимо передбачити і таку ситуацію, коли в разі обрання наступного складу парламенту із врахуванням позицій політичних партій, які можуть одержати консолідовану більшість, постане питання про відповідність курсу виконавчої влади позиції депутатського корпусу. В зв'язку з цим треба уважно вивчити європейський досвід розв'язання цих питань на основі зміцнення інститутів демократії та підвищення ролі парламенту в політичному житті.

Звичайно, слід грунтовно подумати над концепцією організації парламентського контролю. На жаль, ця проблема також не знайшла в теорії і особливо на практиці свого задовільного розв'язання.

І нарешті, характеризуючи таку складову управління законодавчим процесом, як його продукт, тобто закон, мушу констатувати, що і в цьому питанні не всі проблеми ще розв'язано. Переконує мене і згадуваний уже проект закону про закони і законодавчу діяльність, в якому вперше законодавчо визначено вимоги до закону, подано класифікацію законів, їх юридичну силу, визначено колізію законів, умови набрання ними чинності, їх державний облік, видання, тлумачення законів тощо. У зв'язку з цим, думаю, було б доцільно внести доповнення до п. 21 статті 92 Конституції, передбачивши, що тільки законами визначаються вимоги до закону та організація законодавчої діяльності в Україні. Думаю, що разом із законодавчими актами про підзаконні нормативно-правові акти закон про закони створить солідну правову основу нормотворчої діяльності в Україні.

Вважаю також за доцільне ще раз повернутися до питання про право офіційного тлумачення Конституції та законів. На мій погляд, воно має бути прерогативою парламенту, а не Конституційного суду України, на користь чого є досить вагомі аргументи фахівців.

Маючи на увазі продукт законодавчого процесу, ми виходимо з того, що законодавчий процес має бути спрямований, образно кажучи, і на випуск потрібної людям доброякісної продукції, якою буде зручно користуватись усім без винятку. Такий підхід потребує повороту законотворчої діяльності до систематизації законодавства, побудови раціональної і ефективної, внутрішньо узгодженої національної системи законодавства, яка водночас має узгоджуватись із законодавством країн СНД та європейських держав.

Наостанок ще одне коротке зауваження. Вас, фахівців у галузі права найвищої кваліфікації, немає потреби переконувати в тому, що в Конституції України, як і в усьому цьому житті, є певні неузгодженості, що є потреба в удосконаленні її змісту.

Завершуючи свій виступ, хочу ще раз підкреслити: проведення сьогодні методологічного семінару з проблем законодавчого процесу — надзвичайно актуальний і корисний захід, який допоможе знайти додаткові напрями співпраці парламенту з науковцями, підвищить рівень наукового забезпечення законодавчої діяльності в Україні на користь нашої держави, в інтересах народу.

Заява групи об'єднаних європейських лівих в Раді Європи про розширення НАТО на Схід

Зникнення в кінці 80-х років двоблокового військово-політичного протистояння в Європі утворило об'єктивну основу для формування принципово нової системи забезпечення миру та безпеки на континенті. Логічно було б чекати, що услід ліквідації Організації Варшавського Договору відбудеться розпуск НАТО чи, як мінімум, його глибока трансформація, перетворення в загальноєвропейську структуру колективної безпеки.

Однак події останніх років показали всю ілюзорність цих надій. НАТО не лише не змінило природи і своєї первісної мети, але й, постійно нарощуючи свою потужність, активно і послідовно просуває «зону відповідальності» блоку на Схід шляхом розширення свого членства. Запланована на липень цього року в Мадриді зустріч країн—членів НАТО у верхах, на якій, як відомо, буде прийнято рішення про офіційне запрошення окремим європейським країнам вступити до складу Північноатлантичного блоку, створює реальну загрозу дестабілізації й нового розколу Європи.

За цих умов необхідне об'єднання усіх лівих європейських сил, незалежно від партійної приналежності, для протидії нічим не спровокованій експансії НАТО.

Група об'єднаних європейських лівих має намір сприяти:

- розробці спільної позиції депутатського корпусу Ради Європи щодо неприйнятності розширення НАТО на Схід;
- доведенню узгодженої позиції єдиних європейських лівих в Раді Європи до широкої громадськості в усіх прийнятних формах: блок НАТО має бути розпущено в інтересах безпеки європейських народів;
- узгодженому висуненню та забезпеченню якнайшвидшого проходження в національних парламентах законодавчих актів щодо зміцнення системи колективної європейської безпеки;
- підтримувати статус України як позаблокової держави, яка добровільно відмовилася від ядерної зброї;
- розвитку співробітництва з країнами, що не приєдналися, державами, що не мають наміру вступати до НАТО, для підвищення їх ролі в формуванні системи безпеки в Європі.

Ми закликаємо своїх колег-парламентаріїв у Раді Європи підтримати нашу заяву.

***

Під час виступу Генерального секретаря НАТО Хав'єра Солани 30 січня ц. р. у Страсбурзі на засіданні Парламентської Асамблеї Ради Європи група об'єднаних європейських лівих в Раді Європи поширила заяву, у якій висловлено підтримку Україні як позаблоковій державі, що добровільно відмовилася від ядерної зброї.

У заяві, підписаній представниками багатьох держав, серед яких — голова Комісії Верховної Ради України Борис Олійник, лідери фракцій українського парламенту Іван Чиж та Петро Симоненко, висловлена позиція групи об'єднаних лівих на створення і зміцнення системи колективної європейської безпеки. Парламентарії висловилися проти розширення НАТО на Схід. Блок, за їх переконанням, «повинен бути розпущений в інтересах безпеки європейських народів», оскільки поширення «зони відповідальності» блоку на Схід через розширення свого членства «створює реальну загрозу дестабілізації і нового розколу в Європі».

Напружено працює делегація Верховної Ради України на засіданні Парламентської Асамблеї Ради Європи у Страсбурзі. Особливо гострі дискусії точилися під час невідкладних слухань по дотриманню Україною зобов'язань щодо мораторію на смертну кару.

Борис Олійник, Василь Костицький, Володимир Яворівський інформували Асамблею про заходи, вжиті в Україні, щодо цього. Іван Чиж, матеріали виступу якого увійшли до офіційного звіту сесії, підкреслив, що причиною обвальної злочинності в Україні є тотальне злидарювання людей, зумовлене реформами, напрямок і параметри яких задані Міжнародним валютним фондом. Не ліквідувавши бідності як соціального кореня злочинності, не можна вести й мови про зміну ситуації, — підкреслив Іван Чиж. Під час роботи нинішньої сесії ПАРЄ його обрано головою підкомітету по демографії Комітету Ради Європи з питань міграції, біженців і демографії.

Прес-служба Верховної Ради України.

ДЕРЖАВНА комісія на чолі з першим віце-прем'єром В. Дурдинцем, розглянувши понад 800 запропонованих варіантів тексту Гімну України, вирішила рекомендувати для остаточного затвердження Верховною Радою слова загальновідомого гімну Павла Чубинського «Ще не вмерла Україна» («Ще не вмерли України і слава і воля...», виконують перший куплет і приспів. Музика Михайла Вербицького).

Як сказав перший заступник міністра культури і мистецтв України М. Захаревич, розглядали також питання духовного гімну нашої держави. Пропоновано затвердити відомі слова Олександра Кониського «Молитва за Україну» на музику Миколи Лисенка («Боже Великий, Єдиний...»).

Пропонуємо варіант Гімну України Павла Кислого.

Павло ЧУБИНСЬКИЙ

Павло КИСЛИЙ

Живи вічно, Україно!

Живи вічно, Україно, і слава, і воля,
Щоб народові твоєму усміхалась доля!
Нехай сяє синє небо, пшениця на сонці
І панує мир і спокій у нашій стороні!

Приспів:

Душу, тіло ми положим за свою свободу,
Пам'ятаймо, що ми, браття, козацького роду!
Гей, гей, браття милі, у єднанні наша сила!
Гей, гей, за державу, за майбутнє, честь і славу!

Слався, слався, Україно, поки сонце сяє!
Поки Дніпро несе воду — народ силу має,
І держава розквітає і зростає з нами.
Будьмо, браття, України вірними синами!

Приспів:

Душу, тіло ми положим за свою свободу,
Пам'ятаймо, що ми, браття, козацького роду!
Гей, гей, браття милі, у єднанні наша сила!
Гей, гей, за державу, за майбутнє, честь і славу!

У номер

● *Чернігів*

Всевидюще око

Таку назву отримав унікальний офтальмологічний комплекс, який почали випускати на ніжинському заводі «Прогрес». Апаратура «всевидющого ока» діагностує і захворювання зору, й інші хвороби. Адже в сітківці ока, як відомо, фіксуються всі найпомітніші зміни в людському організмі.

Окулісти вважають, що вітчизняний комплекс не поступатиметься якісними характеристиками своєму зарубіжному аналогу — «Карлу Цейсу».

● *Одеса*

Молодим усюди в нас дорога

У Великомихайлівському виборчому окрузі № 310 на Одещині відбулися вибори народного депутата України замість трагічно загиблого Михайла М'ясковського. Перемігши чотирьох претендентів, серед яких були й досить відомі в області люди, новим парламентарієм став 21-річний студент Андрій Звонарж. Він — член Компартії, перший секретар обкому комсомолу.

● *Житомир*

Вітер поки що стих. Лічимо збитки...

Сильний північно-західний вітер завдав значної матеріальної шкоди, особливо в Овруцькому та інших північних районах Житомирської області. Було виведено з ладу 17 електроліній, 225 трансформаторних підстанцій, без світла залишилися 43 населених пункти, багато ферм. Через пожежу, що виникла внаслідок короткого замикання, згоріла 50-тонна скирта сіна в Черняхівському районі. Для ліквідації наслідків стихії було залучено 48 ремонтно-відновлювальних бригад, чимало техніки.

● *Харків*

Автоматичний пожежник

Харківський механічний завод одержав ліцензію на право випуску нової автоматичної системи гасіння пожеж. Вона пройшла випробування і уже встановлена на одному з харківських підприємств. Як повідомила адміністрація механічного заводу, даними системами вони можуть забезпечити в найближчі роки майже всі підприємства та установи України.

Протипожежна установка складається з кількох звичайнісіньких балонів для зрідженого газу, наповнених інертним газом, який у лічені хвилини зможе «задушити» вогонь. Автоматичний пристрій її ввімкнення спрацьовує тоді, коли температура в приміщенні піднімається вище за допустиму норму.

Володимир ЯШИН, журналіст

Констатація тижня

«Хлопчик-реформатор», готовий заблукати

(Початок на 1-й стор.).

Більмом на оці інвестора стала ст. 17 Земельного кодексу України, а саме те місце, де йдеться: «власники земельних ділянок, переданих їм радою народних депутатів, не мають права протягом шести років із часу набуття права власності продавати або іншими способами відчужувати належну їм земельну ділянку, крім передання її у спадщину або раді народних депутатів на тих же умовах, на яких вона була їм передана».

Утім, не мудруючи лукаво, цю норму на черговому брифінгу в Кабміні, де йшлося про реформування земельних відносин, було проголошено неконституційною, такою, що суперечить ст. 41 Основного Закону. А відтак її й не внесено до проекту нового Земельного кодексу. Так що можна констатувати: права іноземців на їхній ласий шматок під час земельного розподілу враховано.

За словами Леоніда Новаковського, було б непогано, «щоб у межах населених пунктів іноземний інвестор мав право придбати землю у власність у випадках, коли на ній будуватимуться об'єкти, або здійснюватиметься діяльність, пов'язана з інфраструктурою чи розвитком цього населеного пункту...». Навіть деякі з тих держав, наголошував голова Держкомзему, що вимагають від нас ввести продаж землі іноземцям у приватну власність, самі цього не роблять. Проте, «ми конче потребуємо інвестицій».

За такого підходу вітчизняний «хлопчик-реформатор», який начебто ставить за мету поліпшити фінансові справи баби Одарки та баби Палажки, сам може запросто заблукати у земельних хащах. Від цього застерігають і американці. Не ті, з тугими гаманцями і палким бажанням якнайшвидше обдарувати нас «ефективними власниками», а інші, від землі.

«Нічого путнього не вийшло б, — пише у своїй брошурі «Робіть, як ми — живіть, як ми» американський фермер Ральф В. Далл, який тривалий час перебував в Україні, — якби вашу землю було продано багатим людям. У такому разі вона передавалася б із покоління в покоління непрацюючим, які користувалися б плодами праці селян. Тоді ви втратите всі переваги приватизації — і економічні, і соціальні, продуктивність праці буде невисока і перед Україною стоятимуть ті самі проблеми, що й тепер перед колгоспами».

Проте, в урядових кабінетах до цього навряд чи прислухаються. Здається, там тішить вуха лише одне слово: «кредити».

Володимир КОРОЛЮК, «Голос України»

Леді тижня

Будуємо на Ямалі, але нам це не зашкодить

(Початок на 2-й стор.).

Як підкреслювалося на прес-конференції, газовий бізнес — це тільки один бік багатогранної діяльності корпорації. Адже зароблені кошти компанія вкладає у нові технології, що їх поставляють українським підприємствам. «Ми ще жодного разу не розділили дивіденди, — підкреслила Юлія Тимошенко. — Ми хочемо, щоб українська промисловість уже працювала за технологіями XXI століття».

До речі, корпорація на замовлення РАТ «Газпром» будує нині житло для газовидобувників Ямалу, поставляє устаткування на будівництво газопроводу Ямал—Західна Європа. «Україні він не загрожує, — зауважила президент корпорації, — бо газ надходитиме до Європи за рахунок збільшення обсягів видобутку».

Водночас Юлія Тимошенко підкреслила, що корпорація не ставить питання про повернення боргу українських підприємств їхніми акціями чи майном. Це — своєрідний товарний кредит, який повинен сприяти підвищенню ефективності вітчизняного виробництва. Працівники ЄЕСУ допомагають підприємствам у зниженні затрат, а отже, собівартості продукції, сприяють товаровиробникові виборювати своє місце на світовому ринку.

Одне слово, нагромаджений колективний досвід роботи в народному господарстві Юлія Тимошенко вирішила застосувати у законодавчій діяльності. Саме цим пояснила вона прагнення стати народним депутатом. Щоправда, нинішньому складові Верховної Ради лишилося працювати трохи більш як рік, тож Юлія Володимирівна уже прийняла рішення балотуватися в депутати і на наступних виборах.

Кажучи про політичні уподобання, народний депутат України Юлія Тимошенко зауважила, що працюватиме в депутатській групі «Конституційний центр». Вона також зізналася, що голосуватиме за мішану виборчу систему. На її думку, Україні сьогодні потрібна державна ідеологія, в основу якої було б покладено національну ідею.

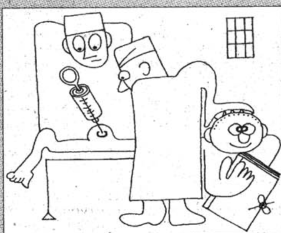
Взагалі її мета — сприяти становленню незалежності Української держави. Саме тому сьогодні

корпорація ЄЕСУ прагне вкладати кошти в розвиток української газодобувної промисловості, бо гостро відчула на собі всі складнощі розвитку російсько-українських стосунків. А своїм найвищим досягненням минулого року Юлія Тимошенко вважає те, що Україна сповна розрахувалася з Росією за поставлений газ.

Дошка пошани

О-о!

Будинок для божевільних. Палата «Бонапартів». Сеня з папочкою під пахвою ходить, мов заведений, з кутка в куток. Підійде в один — устромить очі в стелю і гаряче шепоче: «Сьогоднішня нарада...» Затим підтюпцем в інший куток: «На вчорашньому засіданні...»

—Сеню, ти зовсім тут прозасідався, зупинися на хвильку, — каже лікар і хапає пацієнта за полу.

Сеня отетеріло змірює лікаря поглядом з ніг до шапочки:

—Ви на засідання міжвідомчої комісії з питань контролю за своєчасною виплатою зарплати?..

—Ні, я з комісії з питань контролю за своєчасне введення ліків...

Сеню ніби вкололи — заревів бугаєм:

—Як наради проводити, так Ваві Вавовичу Шурпенцю, а як уколи в сідницю — так мені! Не хочу!

Вбігають у палату санітари, згрібають Сеню в оберемок, спускають йому штани...

Сеня тим часом гаряче декламує:

—На виконання указу президента... О-о!..

«... У корінь того самого стовбура»

А я пропоную, читачу, пограти зі мною у гру — «Вгадай цитату».

ПЕРША: *«Щойно почалася б кримська війна, я б відразу виїхав на передову і під клич: «Мужики! Коли востаннє зарплату отримували?» — об'єднав би дві ворогуючі армії в одну радянську. Затим був би десант на Кремль і президентську адміністрацію на Банковій».*

ДРУГА: *«Москва стане п'ятою префектурою Севастополя на чолі з префектом Лужковим, Київ, як мати міст руських, — першою префектурою...»*

ТРЕТЯ: *«Олександр Григорович Лукашенко показав нам правильний шлях розвитку парламентаризму, загнавши парламент у корінь того самого стовбура. Там, в підпіллі, ... в ньому буде одна фракція «Центрально-центровий центр». Очолить її Михайло Сирота. Оскільки законодавці засідатимуть цілодобово і без перерв, то він вестиме засідання вночі. А вдень — патріарх парламентаризму, радспікер Анатолій Іванович Лук'янов...»*

Отже, слухаю відповідь:

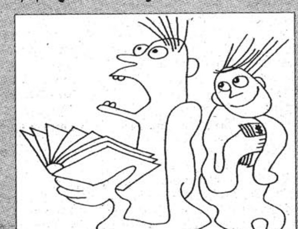
— Жириновський?! Тепло! Сеня? Тепліше! Юрій Болдирєв?

— Хто сказав — Болдирєв? Підніми руку, читачу! Ну, сміливіше! Так, вас на кухні чекає приз — підійдіть до крану, наповніть кружку холодною водою і сміливо випийте! До дна! Отак!

Усіх інших читачів, котрі брали участь у конкурсі, інформую: це витяги з інтерв'ю народного депутата України, повноцінного члена депутатської групи «Союз» Ю. О. Болдирєва одній з київських газет 30 січня ц. р. А ще посмію нагадати банальне: від великого до смішного—один крок. Залишилося лише чекати, доки цей крок принесе Ю. О. Болдирєву листочок від лавр «великого російського політика» В. В. Жириновського. Після цього Юрія Болдирєва, збирача земель Малої, Бєлої та Великої Русі, треба величати не інакше як Юрієм Болдоруким!

Слава великому князю. На коліна, челядь!

До уваги слухачів лекцій

—Читав, Чубайс знову, видно, щомісяця зароблятиме 90 тисяч доларів?..

—Де, в Кремлі?

—Та ні, уже на лекціях...

—Тю, а я, дурень, вуха розвісив, слухаю лекції наших кабмінівців, як треба жити! А виявляється, їм за це ще й гроші платять!..

—Ага, маленька різниця: наші «чубайсики» тільки податки не сплачують!

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Борги тижня

А 1 ТРАВНЯ У НАС БУДЕ СВЯТО. ВИПЛАТЯТЬ ЗАРПЛАТУ ЗА МИНУЛИЙ РІК

ПОЧИНАЮЧИ з січня уряд України щомісячно фінансуватиме виплати населенню, заявив перший віце-прем`єр України Василь Дурдинець.

Виступаючи на 6-му конгресі Федерації профспілок України, перший віце-прем`єр повідомив, що вже на сьогодні з передбачених на соціальні виплати на січень 521 млн. грн. виділено 436 млн. грн., або 83,8% (1,89 грн/$1).

Крім того, повідомив В. Дурдинець, до кінця січня планувалося направити ще понад 100 млн. грн., а також повністю розрахуватися з боргами за першочерговими платежами Державного фонду сприяння зайнятості населення і Чорнобильського фонду.

Керівникам міністерств і відомств доручено до 1 лютого скласти графік щомісячного погашення заборгованості і соціальних виплат з тим, щоби до 1 травня повністю розплатитися з боргами по зарплатам і соціальним виплатам в бюджетній сфері. За станом на 27 січня в бюджетній сфері соціальні виплати профінансовані у повному обсязі.

В. Дурдинець піддав критиці керівників місцевих органів влади, які, за його словами, «не забезпечили минулого року відповідності штатів бюджетних організацій виділеним з цією метою бюджетним коштам», що він назвав однією з причин заборгованості по зарплаті.

Крім того, сказав перший віце-прем`єр, витрати на утримування органів місцевого самоврядування минулого року у 2,5 раза перевищили обсяги витрат місцевих бюджетів. «Через це, —підкреслив В. Дурдинець,— для бюджетних організацій буде введена кошторисна система».

Тост тижня

АБИ НЕ БОЛІЛА ГОЛОВА ...

З 1 лютого в Україні набирає чинності новий порядок маркування вин, коньяків, вермутів і шампанського вітчизняного виробництва, що реалізуються в роздрібній торгівлі.

Порядок, затверджений постановою Кабінету міністрів, передбачає наклеювання на пляшку «художньо оформлених етикеток із зазначенням, поряд з назвою країни, ідентифікаційного коду підприємства-виробника, номера ліцензії на виробництво продукції, назви продукції, місткості пляшки, вмісту спирту та цукру, зазначення нормативного документа, національного знака відповідності і дати виготовлення продукції».

Видобуток тижня

30 млн. МАРОК — У КАР`ЄР

НІМЕЦЬКА Man Takraf готова постачати устаткування для реконструкції транспортної схеми кар'єру Південного гірничо-збагачувального комбінату (ГЗК, Кривий Ріг, Дніпропетровська область).

Як поідомив агентству «Інтерфакс-Україна» генеральний директор Південного ГЗК Олександр Єлісеєв, згідно з протоколом про наміри, підписаним партнерами у жовтні минулого року, німецька фірма здійснюватиме постачання і налагодження дробильного устаткування і системи конвеєра, а також забезпечить фінансування проекту.

Вартість контракту, який планується підписати протягом поточного року, становить близько DM 30 млн. Оплату за кретитом, який готовий надати німецький банк Kreditanstalt fur Wiederaufbau (м. Франкфурт-на-Майні) під гарантію українського уряду, планується здійснити протягом 5 років за рахунок реалізації продукції підприємства.

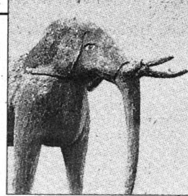
За словами О. Єлісеєва, перехід на нову циклічно-поточну технологію, який може бути завершений протягом 2-х років, дасть змогу підтримати продуктивність на рівні 25 млн. тонн залізної руди на рік.

Нині потужності підприємства завантажені на 40%. Обсяг видобутку залізної руди в 1996 році становив близько 17 тонн, обсяг виробництва залізорудного концентрату в 1996 році становив 6 млн. тонн.

Книга тижня

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Дещо нове про батьківщину слонів

Минулої неділі в Києві завершилися IV Гончарівські читання, присвячені пам'яті видатного колекціонера й митця Івана Макаровича Гончара. Зусиллями музею його імені цей науковий захід і проводиться. Там відбулася й презентація книги, обкладинку якої вміщуємо поруч (К., «Родовід», 1996). Книгу створено за матеріалами попередніх, II Гончарівських читань.

Перший погляд на цю обкладинку змушує згадати іронічну формулу «Україна — батьківщина слонів». Але від іронії до серйозних узагальнень тут усього півкроку. По-перше, цей слон і справді український, його створено скромним луцьким бухгалтером, скульптором-примітивістом Станіславом Сарцевичем. А по-друге, науковці, котрі збираються на Гончарівські читання (а збираються вони з України, Росії, Македонії, Болгарії, США), досліджують справді глобальні й серйозні проблеми, знаходять зв'язки між найвіддаленішими культурами та явищами. Іноді це звучить навіть сенсаційно, як, приміром, доповідь про спорідненість давньоукраїнського та давньокитайського гончарства!

Чому це важливо? А тому, сказав цьогорічний гість Гончарівських читань Джордж Грабович (Гарвард, США), що автентична культура у цілім світі вимагає захисту, бо перебуває під загрозою витіснення культурою електронною, і це однаково стосується традиційної культури українців чи амазонських індіанців. Інакше кажучи, ця проблема вимагає світових зусиль. Отож, Михайло Селівачов, Петро Гончар та інші дослідники, котрі доклали своїх рук та розуму до презентованої книги, могли б сміливо поставити на обкладинці гасло «Народознавці усіх країн, єднайтеся!» Так чи інакше, а книга ця, навіть на тлі цілого потоку популярної (а часом і просто кустарно-кон'юнктурної) народознавчої літератури, має серйозний вигляд і здатна привабити як науковців, так і просто вдумливих читачів.

Розслідування тижня

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

Жахливе вбивство родини

оперативники УМВС у Вінницькій області розкрили протягом доби

Пізно ввечері до оселі 70-річної пенсіонерки із села Шевченкове Барського району вдерлися троє у масках. Зажадали грошей, виробів із золота. Не отримавши свого (звідки нині у селянській родині взятися таким скарбам?), нічні злодії почали бити господарку та її сина важкими предметами і били доти, доки не звели зі світу. З переляканим 12-річним хлопчиком кати в масках вчинили так само, як і з його бабусею й татом.

Розслідування подій «варфоломіївської ночі» очолив начальник УМВС в області генерал-майор міліції Анатолій Подоляка. Вхопившись за одну з «ниточок», оперативники вже наступного дня розплутали клубок: за підозрою у скоєнні злочину затримано трьох осіб: 18-річного непрацюючого, 20-річного механізатора та 16-річного студента-першокурсника Вінницького пединституту, який «розколовся » одразу.

З'ясувалося, що сім'я, котру злочинці давно намітили пограбувати, привернула їхню увагу тим, що син господарки займався ремонтом побутової радіотехніки, а відтак у нього, за «залізною» логікою душогубів, мали б водитися «бабки»...

Від Апостола до Бригадира

Актор В'ячеслав Сланко чимось нагадує короткий меч із доброго старого, трохи потемнілого металу. Цей меч завжди готовий до бою (театр, кіно, радіо, телебачення), хоч, можливо, йому надто рідко щастило засвітити своє лезо у справжніх боях. Не його вина, що у нас такими мечами іноді шаткують капусту. Втім, не в кожного актора у послужному списку є такі славні ролі, як була у Сланка в легендарній «Археології» кілька років тому. Сьогодні увечері в столичному Молодому театрі йде фонвізінський «Бригадир». Це —бенефіс В'ячеслава Сланка, котрому якраз сьогодні виповнюється 50 літ, плюс (ну не мінус же!) 30 літ сценічної діяльності. Аж не віриться: здається, так недавно він, у коротких штанцях, грав «Затюканого апостола» в російській драмі...

В. Ж.

На фото Михайла САЧКА: В'ячеслав Сланко у ролі Гамлета з вистави Молодого театру «Репортаж».

Проекти тижня

ТЯГНЕМО-ПОТЯГНЕМО. ВИТЯГНЕМО РЕАКТОР ...

НА ЧЕРГОВОМУ раунді переговорів, що відбудеться 10—11 лютого у Вашингтоні, між Україною та країнами «великої сімки» з Чорнобильської проблематики планується, серед іншого, обговорити участь країн-донорів у процесі вилучення мас, що вміщують паливо, із зруйнованого реактора станції.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в пресцентрі Міністерства охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки, орієнтовний порядок денний чергового раунду переговорів між Україною та країнами G-7 обговорювався на зустрічі міністра охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки України Юрія Костенка з керівником делегації країн «великої сімки» Керол Кесслер.

В ході зустрічі К. Кесслер виклала позицію країн-донорів щодо «Саркофагу» (об'єкт «Укриття» над зруйнованим 4-м енергоблоком ЧАЕС —ІФ-У), а також про готовність Європейського банку реконструкції і розвитку запропонувати фінансовий механізм реалізації проекту щодо «Саркофага» шляхом відкриття спеціального рахунку для акумулювання коштів.

При цьому зазначалось, що роботи щодо створення механізму фінансування мають бути завершені до початку конференції країн-донорів, яка очікується в травні цього року.

З української сторони було запропоновано створити спеціальну робочу групу для роботи над цією проблемою.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Розборки тижня

Прокурорам – скромна оцінка і домашнє завдання

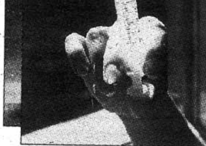
У КИЄВІ відбулася підсумкова розширена колегія Генеральної прокуратури України за участю першого віце-прем'єра В. Дурдинця, представників адміністрації Президента, Верховної Ради, силових міністерств. У своїй доповіді Генеральний прокурор Г. Ворсінов зазначив, що органи прокуратури минулого року працювали більш ефективно, ніж у попередньому. Водночас підсумки роботи ще не приносять задоволення.

Завдяки прокурорським перевіркам до відповідальності було притягнуто 70 тисяч осіб, порушено 6,5 тисячі карних справ, на користь держави стягнуто 1 мільярд 200 тисяч гривень і близько 20 мільйонів доларів.

Утім, державу заполонила хвиля злочинності. І хоча порівняно з минулим роком кількість злочинів зменшилася, не, підкреслив генпрокурор, не дає підстав стверджувати, що криміногенна ситуація в державі поліпшилася. Зростає число зумисних убивств, організованих злочинних груп. Із 118 убивств «на замовлення» вдалося розкрити лише 22. Досі не названо причетних до замаху на Прем'єр-міністра П. Лазаренка, убивства народного депутата Є. Щербаня. Через розкрадання, хабарництва та зловживання службовим становищем із державної казни щезло більше мільярда гривень. Виявлено близько тисячі випадків невиплати заробітку з вини службових осіб. Лідерами кримінальної корупції стали Донецька, Дніпропетровська, Луганська області та місто Київ, де зафіксовано третину від загальної кількості виявлених у державі злочинів і правопорушень.

«Домашнє завдання» на нинішній рік органам прокуратури — посилити контроль у сферах економіки і фінансів, агропромислового комплексу, зовнішньоекономічних відносин, приватизації, боротьбі з корупцією та організованою злочинністю.

Як «наркому» Жені шприц став по кишені

Георгій ВОРОТНЮК,
«Голос України»

В ОДЕСІ почали діяти перші в Україні «Пункти довіри», де любителям наркотичного зілля безоплатно видають інструменти для того, щоб вони ... «вкололися».

Про те, що Женя «нарком», у нашому будинку знають, мабуть, усі. Й ставлення до цього 20-річного хлопця, що кинув вуз задля того, аби випадковими заробітками здобувати такі-сякі кошти на «наркоту», неоднозначне: дорослі, особливо бабусі, сахаються від нього, мов від прокаженого, підлітки зиркають з цікавістю. Не раз, ставав свідком, заходили до Жені, що мешкає з матір'ю в «комуналці», працівники міліції: щось там уточнювали, з'ясовували. Після таких відвідин Женя завжди був «не в дусі». Якось, поцінувавши, певно, моє неупереджене ставлення до нього (ми віталися, а інколи, бувало, трохи поговоримо), Женя поскаржився:

—Ніяк не можуть повірити, що на свої потреби заробляю чесно. Тільки десь там якась крадіжка —одразу до мене...

А нещодавно Женя зупинив мене у під'їзді, аби показати невеличку торбинку з білої тканини:

—Знаєте, що це?

Я не знав. Тоді хлопець виклав вміст торбинки на долоню: два одноразові шприци, флакон концентрованого дезрозчину, кілька презервативів, буклети.

—Все це мені дали безплатно у «Пункті довіри». — пояснив. — Довгенько вагався, йти туди чи ні, — боязко було, раптом пастка! — та старий корешок, який зав'язав, таки переконав. Тепер проблем поменшає...

Так почалося моє знайомство з проектом «Зменшення шкоди» у рамках міжнародної програми ООН/СНІД. Чому для його реалізації обрано саме Одесу, доводити, певно, не треба. Саме їй належить сумне лідерство в Україні щодо поширення ВІЛ-інфекції — лише за офіційними даними тут нині налічується понад 4 тисячі інфікованих, тобто третина всіх зареєстрованих у країні. А за неофіційними — щонайменше тисяч 20—30. Причому, як засвідчують обстеження, понад 80 відсотків ВІЛ-інфікованих становлять наркомани, що заразили один одного в результаті багаторазового використання для ін'єкцій одних і тих же шприців.

Отож, діючи передусім саме в цих напрямах, ведучи профілактично-роз'яснювальну роботу і надаючи хворим хоча б мінімальну матеріальну допомогу, лише й можна досягти деякого ефекту в запобіганні епідемічному поширенню СНІДу в Одесі.

Приблизно так розмірковували у Всесвітній організації охорони здоров'я, під егідою якої здійснюється програма ООН/СНІД, та в Південному філіалі Українського центру з профілактики та боротьби зі СНІДом, що вирішив розпочати нову справу.

Від розмірковувань до практичних дій, однак, шлях був непростий, з багатьма вибоїнами та зигзагами. З одного боку — мали обнадійливий досвід Австралії, Голландії, Канади, США, що його не лише ретельно вивчали, а й "прив'язували" до міста, регіону, всієї України; з другого — не могли не враховувати економічні, медичні, соціально-психологічні та юридичні реалії сьогоднішньої України. Так, фінансування проекту взяла на себе ООН, в Одесі, за визнанням голови Національного комітету з боротьби із захворюванням на СНІД Валерія Івасюка, сконцентрувалися спеціалісти такого рівня, яких немає навіть у Києві. Та є ще соціально-психологічні, юридичні бар'єри. Як це так: десятиліттями переслідували наркоманів, а тепер раптом підтримка? Та й цю перепону — після безлічі бесід фахівців, нарад різного рівня — здолали. На незвичний крок наважилося передусім керівництво міста, за ним — не дивуйтеся! — міліція. Хто-хто, а вона краще за всіх знала, на собі відчула, яка то малоперспективна робота — боротися з наркоманією. Одна справа — з наркоділками, а зовсім інша — з хворими... Наркоділки, до речі, дізнавшись про проект, почали опір через посередників, посадових осіб. Адже відомо: що жорсткіша боротьба із вживанням наркотиків, то вищі ціни на них. А тут — мало не легалізація.

Та хоч би як там не було, в Одесі відкрили одразу три «Пункти довіри». Вони й запропонували наркоманам оті «джентльменські набори» в торбинках. Користуйтеся, так би мовити, на здоров'я, бережіться від зараження СНІДом. А ще працівники пунктів запропонували інформаційно-роз'яснювальну літературу, соціально-психологічні, юридичні консультації. Ні, вони не сподівалися, що до пунктів одразу вишикуються черги. Хоча в самих пунктах — повна анонімність та безпека гарантовані.

Волонтери вважають, що їм під силу залучити до відвідин пунктів багатьох з тих, хто сьогодні «сидить на голці». Серед волонтерів немало колишніх наркоманів, дехто навіть відбував покарання. Усі вони пройшли відповідну підготовку і своє завдання вбачають не лише в тому, аби загітувати наркомана зайти до пункту, взяти те необхідне, на придбання чого нерідко у нього не вистачає коштів і у безвиході він змушений користуватися «общаком», а й у тому, щоб вселяти в людей надії. Цій же меті слугують і консультації залучених до роботи в пунктах фахівців.

Програму розраховано на півроку. Передбачено, що за цей час у пунктах буде надано допомогу двом тисячам чоловік. Наркоманів в Одесі, звичайно ж, значно більше. Та нехай на цьому, початковому, етапі до «Пунктів довіри» прийдуть найменш забезпечені, ті, хто навіть одноразового шприца, дезинфекційного розчину придбати собі не в змозі, нехай поговорять вони з волонтерами, послухають фахівців, одержать найнеобхідніше — самі, либонь, почнуть поводитися обережніше. Таких, як вони навчать від СНІДу вберігатися. А на другому етапі, що його розраховано вже на три роки, можна буде охопити значно більшу кількість наркоманів. У майбутньому ж, цілком імовірно, саме Одеса стане піонером розширення функцій «Пунктів довіри». У деяких європейських країнах, скажімо, легалізували продаж «легких» наркотиків з тим, аби захистити своїх громадян від вживання «важких». Для нас сьогодні навіть думка про щось подібне — крамола. Але ж хто міг припустити ще зовсім недавно, що видаватимемо безоплатно наркоманам шприци, інші засоби? А там, може, саме в Одесі з'являться заклади, подібні до лондонських лайт-хаузів, де знайдуть собі притулок ВІЛ-інфіковані.

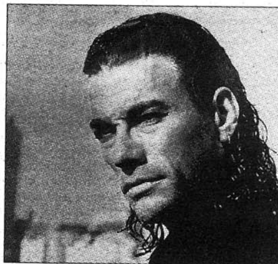
Початок, і доволі обнадійливий, зроблено.

... Цими днями знову зіткнувся з Женею-сусідом. Ішов не сам — з волонтером Олегом, який, виявилося, теж кидав свого часу вуз саме через вживання «наркоти». Тепер ось поновив навчання. Може, така перспектива замаячіла і перед Євгеном? Дай, як кажуть, Боже.

Одеса.

Ван Дамм виборсується з кокаїнового пекла

ПОПУЛЯРНИЙ бельгійський актор Жан-Клод Ван Дамм, голлівудська зірка першої величини, за власним бажанням перебував у клініці «Ексцедес рікавері сентер» у Лос-Анджелесі. Там актор, поголений і схудлий, проходив курс дезінтоксикації — він мав намір «зав'язати» з наркотиками, виборсатися з кокаїнового пекла. У клініці його відвідали кореспонденти «Парі матч», яким актор дав ексклюзивне інтерв'ю.

— Що з вами трапилося?

— Мені треба було зупинитися. Протягом року в мене було шалене життя — я знімався в чотирьох фільмах, один з яких до того ж сам і ставив. Спав лише три години на добу. Навколо мене увесь час було надто багато зайвого люду.

— Як вас лікують у клініці?

— Я не вживаю жодних ліків, але три години на день займаюся спортом. Крім того, 24 години на добу біля мене невідступно перебуває санітар, який колись сам вилікувався в цьому центрі. Разом з іншими пацієнтами ми годинами обговорюємо те, що з нами трапилося. Кожний розповідає свою історію. Мій випадок геть не схожий на інші, тому мені часом дуже важко брати участь у колективній терапії.

— Чому ви обрали нічим не примітну клініку?

— Хочу бути як усі. Мені не потрібні жодні привілеї. Я тут разом із звичайнісінькими людьми. У моїй кімнаті немає навіть телефону.

— Ви маєте право залишати лікарню?

— Погоджуючись на лікування, я підписав документ, в якому зафіксовано дуже суворі правила. Всі мої контакти контролюють. Раз на тиждень я маю право залишати центр. Цей день я проводжу разом зі своєю колишньою дружиною Гледіс.

— Яка була реакція американських засобів масової інформації, коли вони дізналися, що ви потрапили до цієї установи?

— Тут щодня лунали сотні дзвінків, на які відповідав мій агент Джонатан Перрі. Офіційно Жан-Клод Ван Дамм у клініці не значиться.

— На кого ви можете розраховувати у важкі миті?

— Передусім на самого себе. Я для себе найкраща підтримка. Мені дуже допомагає спорт, завдяки якому я сподіваюся виборсатися. Крім того, до мене приїздили батьки з Брюсселя. Зустрічаюся і з Гледіс, матір'ю двох моїх дітей — Кристофера і Біянки. Це чудова жінка, на яку я можу розраховувати.

— А що робить поряд з вами чемпіон світу з кікбоксингу француз Діда Діафах?

— Він майже мій брат. Я попросив його прилетіти до мене першим же літаком з Парижа. Я знаю його 15 років. Ми познайомилися в Таїланді під час турніру з боксу. Тоді я мріяв стати кінозіркою.

— Що змінить у вашому житті перебування у клініці?

— Дуже багато. Я не хочу більше зустрічатися з людьми, з якими спілкувався раніше. Мені остогидли фальшиві особистості. Розлучаюся з моєю теперішньою дружиною Дарсі. Найголовніше для мене тепер — мої діти і Гледіс. Годі нічних шинків і божевільного життя, що його я вів у Сен-Тропе, супермодному французькому курорті на Середземноморському узбережжі. Я хочу робити фільми, можливо, комедію. Нині пишу сценарій.

— Навіщо ви поголили собі голову?

— Щоб бути схожим на легіонера, роль якого гратиму в наступному своєму фільмі. Зйомки розпочнуться влітку на півдні Франції.

«Знаменські» труди — гашиш — сюди, маріхуану — туди

Велику кількість сильнодіючих наркотиків вилучили в Москві оперативники у минулі вихідні.

Як повідомили «Інтерфаксу» в понеділок в ГУВС столиці, 25 січня при спробі збуту героїну біля будинку 3 по вулиці Мастеркова (Південний округ) співробітники Регіонального управління з оргзлочинності затримали жителя Полтавської області України раніше засудженого 43-річного Т. Васильва, а також 33-річну працівницю ЖЕК-2 московського заводу «Знамя труда» В. Карпунькіну. На місці у них було вилучено 16 грамів цього наркотику.

Пізніше в ході обшуку в квартирі у затриманого було виявлено 1,6 кг маріхуани, більш як 2 кг опію-сирцю, 1,2 кг гашишу, 10 грамів героїну. За цим фактом порушено кримінальну справу.

Вартість вилучених наркотиків, за відомостями міліції, становить за цінами чорного ринку більш як 300 млн. рублів.

Надія ВЕРБИЧЕНКО, журналіст

Дотримаємо слова. Але під тиском

Напевно, не дуже приємно почувався на нещодавній черговій сесії ПАРЄ її віце-президент, депутат Верховної Ради Борис Олійник. Ситуація й справді склалася неприємна: Парламентська Асамблея Ради Європи висловила серйозне незадоволення невиконанням Україною своїх зобов'язань, узятих під час вступу до цієї організації.

Йдеться насамперед про встановлення мораторію на смертну кару — камінь спотикання у відносинах Страсбурга і Києва. Ставши членом РЄ, Україна з першого дня перебування в організації мала б запровадити згадуваний мораторій, а пізніше, через три роки, взагалі скасувати цю жорстку міру покарання. Зробити це ми, звичайно, пообіцяли, але тоді, очевидно, мало хто замислювався, як важко буде дотримати слова. Тільки-но минула ейфорія, пов'язана зі вступом до РЄ, як одразу під сумнів поставили необхідність введення мораторію і скасування смертної кари. «Україна ще не готова до цього кроку», — дійшла висновку Верховна Рада, водночас забуваючи, що ми маємо виконувати обіцянки. І от статистика: лише за перше півріччя 1996 року страчено 89 осіб.

Нині ПАРЄ обіцяє на наступній сесії «відмовити українській делегації у визнанні її повноважень», якщо Київ не запровадить мораторію на смертну кару. Враховуючи важливість відносин з Радою Європи, в Україні не залишається вибору. Ми послухаємося, хоча й без задоволення. Умов для скасування смертної кари та заміни її на довічне ув'язнення в нашій країні немає. З тієї ж найбанальнішої причини: брак коштів. Але якщо дав слово — тримай...

Надія БЕДРИЧУК, «Голос України»

Учіться змалку впливати на міжнародну політику!

ПОДІЇ в Лімі, де на території японського посольства знемагають від спеки 72 заручники, захоплені терористами з Революційного руху імені Тупака Амару, несподівано знайшли відгук у серцях певної частини української молоді. Під пронизливим вітром (ми ж не в Латинській Америці!) члени лівих молодіжних рухів пікетували перуанське представництво в Києві, розташоване в готелі «Театральний».

Вимоги пікетувальників були прості й, на їхній погляд, легко виконувані для президента Перу Альберто Фухіморі. Зокрема українські хлопці, підтримуючи терористів із Революційного руху імені Тупака Амару, воліли б «негайного припинення неоліберальної економічної політики в Перу», знову-таки негайного звільнення всіх ув'язнених у цій країні «революціонерів-марксистів», переговорів перуанського уряду з «лівими партизанами» і, нарешті, забезпечення прав індіанців.

Кілька червоних знамен та пару плакатів із закликами на підтримку вимог перуанських терористів гордо тримали ініціатори акції — учасники Соціалістичного конгресу молоді та РКМ (Революційної комуністичної молоді). Поблизу крутилися анархісти.

Звичайно, було б неправдою стверджувати, що журналістів під «Театральним» зібралося більше, ніж самих учасників. Скоріше, це були дві рівноцінні групи. Не приховуючи посмішок, представники засобів масової інформації очікували на розвиток подій.

Проте, нічого особливого не сталося. Як потім з'ясувалося, з дуже простої причини. Нечисленні працівники перуанського представництва (постійно в Києві перебувають лише два військові аташе) заздалегідь знали про плановану акцію і не бажали брати участі у цьому шоу. Тому в день проведення пікетування перуанці влаштували собі вихідний.

Натомість організатори акції аж ніяк не очікували такої байдужості з боку працівників зарубіжного представництва. Хлопці були схожі на ображених піонерів, з якими не хочуть гратися. Чому не звертають увагу на їхній вияв міжнародної солідарності? Чому ніхто не намагається їх розігнати та відібрати плакати? Чому не видно стурбованих чи бодай схвильованих перуанських облич?

Щиро кажучи, молоді українські «ліві» (так і хочеться написати «леви») не заслужили на таке ставлення. Приємно усвідомлювати, що наші юні революціонери виявилися чи не найсвідомішими на терені всього посткомуністичного простору. В жодній країні Східної Європи, в жодній республіці колишнього СРСР (у тому числі в Росії), де працює перуанський посол, акредитований також і в Україні) нікому не спало на думку «виявити міжнародну солідарність». Це тоді, як навряд чи в цих країнах комуністичні та соціалістичні рухи менш активні, ніж у нас.

Ось як пояснюють свою мету пікетувальники: «Підтримуючи перуанських партизан, ми не вносимо в українське політичне життя елемент екзотики, а захищаємо себе. Адже процеси колонізації Перу адекватні процесам, що відбуваються в Україні. Настане час, і перуанські трудящі допоможуть у боротьбі нам». Процеси таки адекватні. Хоча будь-яке порівняння й кульгає. Але за справедливість борються на виборах, а не методами облоги посольств чи взяттям пошти й телеграфу.

Можна усміхнутися, уявивши двох пікетувальників із грізними закликами під порожнім перуанським представництвом. Можна усміхнутися і побачивши червоні прапори під резиденцією перуанського посла в Києві (туди пізніше поїхали ініціатори акції, однак зустрічав їх там лише сторож). Революційно налаштовану молодь проігнорували. Але згадаймо недавні перуанські події: сплеск терактів у країні відразу після того, як уряд заявив про перемогу над терористами. Це вже, напевно, такий закон — навіть незначні паростки екстремізму починають бурхливо розвиватися, як тільки ними нехтують. Так і в нашому випадку. Безглуздими здаються погрози «лівої» молоді у відповідь на мовчання перуанців — вжити рішучих заходів аж до поїздки в Ліму на захопленому силою літаку (казали й такі дурниці!). Це, звичайно, несерйозно. Але вже і не так смішно...

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Не разом, а поодинці

У ПРЕСІ так широко обговорювалося їхнє спільне життя, а в журналах так часто публікувалися фотознімки, де вони вдвох, що їхні імена й досі перебувають у світській хроніці поруч.

Чарльз...

Принц змушений терміново вживати заходів на підвищення власного авторитету. Більшість британців вважає його «поганим спадкоємцем престолу», що не може не хвилювати королівську родину. Тому, попередньо вислухавши численні поради, Чарльз приступив до виконання «п'ятирічного плану» з підвищення свого авторитету серед британців. Зокрема, відтепер Чарльз частіше зустрічатиметься з журналістами, дотримає свого слова не одружуватися вдруге, а також приділить більше уваги представницьким функціям (скажімо, саме він улітку цього року буде присутній від монаршої родини на церемонії передання британської колонії Гонконг під юрисдикцію Китаю). Спадкоємець престолу передбачає «виконати план» до 2002 року, коли відзначатиметься 50-річчя перебування на троні його матері, Єлизавети II. Ось тоді всі й оцінять, чи гідний Чарльз стати її наступником?

... та Діана

Колишня дружина Чарльза теж не сидить без діла. Їй, схоже, набридли нудні бенкети та коктейлі, і леді Ді вирішила робити щось серйозніше. Тому, як посланник доброї волі Міжнародного Червоного Хреста, здійснила поїздку до Анголи. То там, то сям, позуючи у пуленепробивному жилеті перед фотографами, Діана закликала світову громадськість заборонити використання протипіхотних мін. Проте активність принцеси викликала неабияке незадоволення британської королівської родини. Їм, звичайно, зрозуміле прагнення колишньої дружини Чарльза прибрати на себе обов'язки посланника доброї волі Великобританії за кордоном, однак не слід забувати, що такими повноваженнями принцесу поки що ніхто не наділяв.

Не треба спокою!

Спокій — це все, що потрібно пенсіонерам у розвинених країнах Заходу. Приблизно так думає більшість їхніх молодих та здорових співвітчизників років так до сімдесяти. Але коли ці егоїсти самі перетнуть «рубіж», то навряд чи захочуть відмовитися від радості життя тільки через свій вік.

Насправді, все, що потрібно пенсіонерам, — це не змінювати своїх звичок. У Швеції для літніх людей розроблено навіть спеціальні програми, які допомагають адаптуватися їм до ритму пенсійного життя. Напевно, саме тому скандинавські «старенькі» виглядають так задоволено (на знімку ліворуч). Але скоро й польські пенсіонери посміхатимуться частіше — винахідник із Кракова сконструював для них спеціальний триколісний самокат, що нині проходить випробування (на знімку праворуч).

Вершителі доль шукають притулку

ЯК ЧАСТО королі, диктатори, тирани стають вигнанцями? Люди, від яких за інших обставин могло б залежати все, живуть в еміграції і разом із іншими смертними думають лише, як прогодувати родину. Трохи незвична ситуація, але не така вже й рідкісна.

Європа, скажімо, може пригадати імена кількох королів без королівств. Румунський монарх Михай свого часу під тиском комуністів зрікся престолу і був змушений без жодної копійки втікти до Британії. Колись багатий король вирощував там овочі на фермі, а пізніше торгував у Женеві запчастинами до літаків. Однак нині в нього є шанс повернутися до Румунії: чотири роки тому Михай заїжджав до Бухареста і був здивований бурхливим прийомом півмільйонного натовпу монархістів.

Набагато менше шансів посісти місце на троні в албанського короля Лека. Ще дитиною його під час другої світової війни вивезли за кордон. Він подорослішав і почав розробляти плани повернення до Албанії. Кілька разів у різних країнах його заарештовували за скуповування зброї. Нарешті, 1993 року, після падіння комунізму в Албанії, Лек спробував знову повернутися. Однак на батьківщині його не раді були бачити. Нині Лек із своєю дружиною живуть на маленькій фермі в ПАР.

Схожа ситуація й з кронпринцем Югославії Олександром: на нього теж не чекають піддані. Він народився 1945 року в Британії, відслужив в армії, працював у США. З 1985 року займається нафтовим бізнесом. Останніми роками кілька разів здійснював турне Югославією, закликаючи співвітчизників поновити монархію.

І, нарешті, останній європейський король «у бігах» — Костянтин XII з Греції. Яхтсмена, чемпіона Олімпійських Ігор 1960 року дуже скоро усунули з трону. Він виїхав до Британії. Усі спроби повернутися були невдалими: його співвітчизники на референдумі 1974 року висловилися за скасування монархії. Але й без престолу Костянтин почувається непогано: у нього вдосталь грошей і, крім того, впливові родичі — Віндзори.

На цьому перелік королів без королівств можна було б і закінчити. Окрім афганського монарха Мохаммеда Заїр Шаха, що доживає свій вік в Італії, всі інші «елітарні вигнанці» — далеко не блакитної крові. Як правило, це колишні диктатори, президенти або генерали. Рекорди тут належать маленькій країні Гаїті — за кордоном ховаються три її диктатори. Корумповані колишні лідери Мексики, Перу та Парагваю також змушені шукати в далеких краях, де прихилити голову. Але найцікавіші «емігранти» — з Африки. Скажімо, угандійський диктатор Іді Амін ще 1979 року втік спочатку до Лівії, а потім до Саудівської Аравії. Його звинувачують у... канібальстві. Кажуть, нібито він з'їв сина та розчленив одну з численних дружин. Нині його часто зустрічають у фешенебельних ресторанах Саудівської Аравії разом зі своїми уцілілими членами родини.

За матеріалами зарубіжної преси.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Спеціалісти Луганського інституту-підприємства «Іскра» розробили технологію біосенсорної діагностики, завдяки якій можна за лічені хвилини виявити наявність у людини чи тварини інфекційних хвороб, наркотичних речовин, діагностувати вагітність, визначити якість продуктів... Справа — за — впровадженням новинки у виробництво. Хто візьметься?

Обскакали французів і сидять у ямі...

Варто лише перелічити, що було зроблено. «Іскра» оснастила всі флоти СРСР апаратурою для контролю за радіаційним станом океану. Розробила систему виявлення ядерної зброї на великій відстані. Виготовила гамма-телескоп, яким мали намір оснастити станцію «Мир-2» на противагу американській СОІ. За допомогою «Іскри» в повітря мали піднятися літаки МіГ-27, на противагу американським «Стелз», теж невидимі. У кабінеті Войлова цілий набір матеріалів для невидимого «МіГа».

У листопаді 1996 року за рішенням ЮНЕСКО звання доктора філософії з технічних наук надано директорові Луганського науково-дослідницького і проектно-конструкторського інституту «Іскра» Юрію Григоровичу Войлову. У розмові з ним я дивувався, а то і вражався, з того, що є в нас такі люди головасті (в колективі інституту — не рідкість розробки не те що світового, а, коли можна сказати, надсвітового рівня) і рукасті (ці самі люди власноруч свої ідеї втілюють у апарати й прилади), а Україна тим часом ніяк не вийде з гострої економічної кризи...

Ще навчаючись у Київському політехнічному інституті, Юрій Войлов зумів виконати ряд серйозних наукових робіт. Його помітили. Одержавши диплом, потрапив до Луганського машинобудівного інституту. Це його цілком задовольняло, бо народився за двадцять кілометрів від обласного центру, у місті енергетиків під назвою Щастя.

Незабаром Войлова запросили на всесоюзну конференцію, де обговорювали коло наукових проблем. Юрій там виступив. І знову його помітили. До нього, як він каже, підійшли люди Сергія Павловича Корольова і запропонували працювати на космос.

Так з 1969 року Юрій Войлов прилучився до виконання цільової державної програми, якою керував відомий академік Володимир Павлович Бармін. Разом з луганцями (а їх спочатку під керівництвом Войлова було лише троє) синхронно працювали співробітники одного з львівських конструкторських бюро.

Роботу вели у двох напрямах. Перший — роботи мали потрапити на Місяць і там усе підготувати для облаштування людей. Другий — люди з потрібним комплектом обладнання вирушають у далеку дорогу на постійне місце проживання. Так-так, планували створити постійні поселення людей на нічному світилі.

Войлов і його товариші одержали завдання: розробити бурову установку і транспортний апарат для двох космонавтів. Бурова установка була складним агрегатом. За її допомогою мали намір заглибитись у місячну поверхню на п'ять метрів, закласти туди вибухівку, вибухом утворити котлован, на дно якого покласти невеликий ядерний енергореактор. Реактор по кабелях мав живити енергію помешкання піонерів освоєння Місяця. Котлован, зрозуміло, треба було засипати, щоб захистити людей від радіації. Поряд повинен був піднятися будинок-купол. Стінами житла для космонавтів мала стати спеціальна тканина, подібна до тієї, яку використовують під час виготовлення скафандрів.

Транспортний модуль розробили такий оригінальний, що нічого подібного й нині немає у космонавтиці.

Ще основоположники «Іскри» розробили систему для прокладання трубопроводів і кабелів на Місяці під назвою «Крот».

Подібне обладнання й техніку «Іскра» готувала і для висадки людей на Марсі.

З часом в «Іскрі» працювали уже сімсот чоловік.

З'явилася лабораторія, потім — конструкторське бюро. «Іскра» — назва справді революційна. Але не в розумінні соціальних вибухів, а в розумінні прориву в небачені досі наукові далі. «Іскра» розшифровується як «ИСКусственный РАзум».

«Іскра» була і залишається, до речі, під егідою Міністерства освіти. Тому вона працювала над підготовкою студентів. Вони вивчали електроніку, комп'ютерну техніку, інформатику. Спочатку студент ходив у так званих кандидатах. З часом міг «захиститися» перед студрадою й отримати звання «дійсного члена» «Іскри». З четвертого курсу студент міг стати штатним співробітником, одержувати зарплату, готувати й захищати дипломну роботу. «Іскра» мала дев'ять майданчиків-цехів у місті. Все, що народжувалося в головах «іскрівців» їхніми ж руками і втілювалося у найскладнішу техніку й апаратуру. Так-ось, «іскрівський» студент, довгий час працюючи над певною темою, на захист диплома приходив не тільки з папкою паперів, а й з готовим діючим апаратом.

«Готувала «Іскра» школярів для вступу до вузів, влаштовувала тестування, олімпіади.

Звичайно ж, тут працювали не тільки на космос.

На стику зовсім різних наукових напрямів народжувалися нові несподівані ідеї.

Але часи змінювалися. Скорочувалася кількість замовлень відповідно до зменшення кількості держпрограм, обмежувалося, ясна річ, фінансування. Наставало нове життя, до якого треба було пристосуватися, щоб не тільки вижити, а й, як і раніше, процвітати.

Юрій Григорович Войлов згадує «знамениті» збори, на яких вирішили, що сімсот чоловік у колективі — забагато. Проголосували не за скорочення штату, а за надання цілковитої самостійності сімнадцяти підрозділам, які готові працювати у ринкових умовах. Так утворилося сімнадцять науково-виробничих малих підприємств, які діяли самостійно, але мали єдиний координаційний центр.

Не всі вижили. Але більшість знайшла нове застосування своїм знанням та досвіду. Наприклад, ті, що працювали над вакуумними технологіями, почали виготовляти дзеркала; пеленгатори взялися за випуск засобів проти викрадання автомобілів; розробники засобів для розміновування, з'ясувалося, дуже потрібні у сфері боротьби з тероризмом.

«Іскра», одержавши 1996 року з держбюджету лише десять процентів обіцяних коштів, жодного разу не затримала видачу зарплати співробітникам.

Не припиняють в «Іскрі» видавати і продукцію, що «вище від світового рівня».

— Ми володіємо технологією біосенсорної діагностики, подібної до якої немає у світі, — розповідає Юрій Войлов. — Дешево й швидко можна виявити наявність у людини чи тварини інфекційних хвороб, наркотичних речовин, діагностувати вагітність, визначити якість продуктів... Та що завгодно. Показав я наш апарат у Парижі. Кажу, ви проводите таку діагностику за п'ять годин, ми — за дві хвилини, і ваша діагностика у десять разів дорожча. А мені відповідають: у нас, мовляв, страхова медицина, ми від пацієнтів одержуємо гроші. Отож нам не дуже потрібно. Ось так. Та й щоб продати медичне обладнання за кордон, його треба тій країні тестувати три роки не менш як у п'яти клініках. А затрати брати на себе. Для нас, самі розумієте, це надто дорого.

— А чи робили спроби впровадити апарат в Україні?

— Я в кабінеті колишнього міністра охорони здоров'я протягом одного року провів близько ста днів. Спочатку він вимагав пройти тестування. Пройшли. Потім потрібні були гроші на випробування. Заплатили. Але все закінчилося тим, що в державі не знайшлося коштів. Апарат нема за що виробляти, нема за що купити в нас, якби взялися за його випуск самі. А він дуже потрібний і для виконання програми боротьби зі СНІДом.

— А що ж являє собою ваш апарат?

— Уявіть маленьку валізку. З пальця людини беруть крапельку крові, намазують певний електрод. Взаємодія антитіл з вірусом перетворюється на електричний сигнал. Апарат його одразу розшифровує. Ось і все. Наш прилад такий чутливий, що за його допомогою можна, наприклад, серед безлічі речовин виявити певну з них навіть тоді, коли вона представлена кількома молекулами. Виявляє прилад не тільки наркотики, а й їхні сліди. Поки що зацікавилися нашим апаратом лише митники.

Та Войлов не падає духом. Скоро він знову буде в Парижі. На конференції, на яку запросили провідних учених та спеціалістів європейських країн. Войлову запропонували там виступити. Йому є що сказати.

Луганська область.

МЕЛОДІЯ ЗИМОВИХ ЯБЛУК

(Початок на 1-й стор.).

Не знаю, чи варто говорити, але в дитинстві (готовий у тім заприсягтися!) я бачив у небі товстого чоловіка, котрий повільно увійшов у велику білу хмару, бачив також молодого матроса з крейсера «Варяг» ... багато чого бачив такого, що чомусь потім більше не траплялося. Навіть очевидні речі, які дано бачити всім, тепер уже не такі — приміром, свіже яблуко взимку вже не здається казковим. Та й сама зима щось втратила. Хоча, можливо, втратила не вона, а я. Бо, спостерігаючи за хлопчаками, котрі примудряються ковзатися на замерзлих калюжах розміром метр на метр, підозрюю, що вони бачать під льодом безодню океану. А я вже ні. Мені зрозуміліша інша картинка: сільські баби, що

приїхали до міста на кілька зимових тижнів — подивитися на онуків. Власне, вони приїхали сюди за отим самим, про що говорилося вище, за тим, що у тебе завжди є, але ніколи до тебе не повертається...

Христофор ГРУША
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША, Вадима ЛІСНОГО, Володимира ФАЛІНА.

Психологія «дідівщини»

Розповідає учорашній солдат Дмитро Пугач

— А що тут розповідати? Двадцять чотири роки, неодружений. Спочатку — школяр, потім робітник, військовик, охоронник чужих цінностей, бізнесмен, міліціонер... Хочете докладніше? Будьте ласкаві: мені завжди подобалася воля. Хотілося самостійності. Мріяв стати істориком чи археологом, вивчати розкопки. А замість цього закінчив технікум автоматики та телемеханіки, працював на радіозаводі. Платили непогано, був добрий колектив, тому тримався за роботу.

Далі — армія. Служив в одному з полків Національної гвардії. В Києві. Легкого життя не було, та й не чекав — на те й армія, щоб було важко. Щоденно фізичні вправи, бігали по тридцять кілометрів, двічі на тиждень стріляли з автомата, гранатомета, снайперської гвинтівки... Ні, фізично не дуже важко, а от морально... Не завжди солдата за людину мають. Годували препогано, хоча полк і вважався зразковим. Усе на воді, без жиру, солі — й тієї недосипали!.. Шлунок від таких харчів зменшується, намагається якось пристосуватися...

Коли за добу від фізичних вправ у тобі згоряє, наприклад, дві тисячі калорій, а з їжею одержуєш лише чверть витраченого, то черпати енергію доводиться з рідної землі як якомусь ніндзя...

Постійно давали команду зробити щось із нічого. Наприклад, старшина наказує: «Зроби шафу!» Ти просиш сокиру та дошки, а він дивується: «Може, тобі ще й пилку дістати? Он селище — збігай за сокирою, отам ліс — вирубай дерево, з нього наробі дощок, а з них — шафу!». А до цього ще й додасть, що до селища та лісу ти повинен збігати непомітно, щоб ніхто з офіцерів тебе за межами частини не побачив...

Так, від такого виховання солдат стає хитрим та кмітливим, здатним із сокири кашу зварити. Але якось не по-людськи це. Солдата не можна жаліти, але його треба берегти...

А що ж і «дідівщина». «Діди» вже не бігають і не тренуються. Вважають, що своє відбігали. Замість себе молодих ганяють: і те йому зроби, і це, а почнеш відмовлятися — «виховує» кулаками! Якщо зразу погоджуєшся на його умови — перестає поважати. Тоді ти не справжній мужик, а ганчірка. Обов'язково потім битиме. І, можливо, не раз.

А от коли «дід» тебе побив, ти неодмінно маєш виконати його наказ. Ти усе зробив, як належить, і за це тебе поважатимуть, ти — добрий хлопець!.. Бо звикаєш до болю, перестаєш лякатися побоїв, у тобі з'являється певний бойовий рефлекс...

Але на психіку це впливає шкідливо. Нервовою стає людина, засмиканою.

Ні надто розумних, ні надто дурних солдатів командири не люблять. Їм потрібні такі, що виконають будь-який наказ, не розмірковуючи, правильний він чи зовсім навпаки... В армії всіх намагаються зробити однаковими, наче штахетини в паркані. І щоб ніхто не висовувався, бо заклюють!

Після армії треба два-три роки, щоби відійти од такого «виховання». Вважаю, що юнакові з рівнем розвитку вище середнього важко бути солдатом.

І все ж багато чого залежить від тебе особисто. Головне, щоб у тебе була гідність людини, щоб ти мав власну думку і щоб був здатний відстоювати її перед командиром і перед товаришами. Мене армія не зім'яла, бо я — морально стійкий і добрий, не люблю чинити лиха іншим. Мене поважали: став командиром відділення, заступником командира взводу. Молодих солдатів не кривдив, хоча з ними важкувато. Лише перші дватри місяці слухняні, а сержант для них— цар і бог. А далі сміливішають, наказів не слухають. Сержанта помічають лише тоді, коли той лається і кулаками розмахує.

А я впливав морально — когось похвалю, для когось попрошу в офіцера відпустку...

А свої, з мого призову, ображалися: «Ми б'ємо молодих солдатів, а ти — ні. Виходить, ми — погані, а ти —хороший!» Кілька разів навіть бився з ними через це —з перемінним успіхом.

«Показухи» багато. Якось Президента в гості чекали. Три дні в полку майже не спали — ремонтували, фарбували, наводили блиск. А він так і не приїхав... Перед керівництвом вислужитись, усе йому з найкращого боку продемонструвати — це завжди будь ласка, а як зайвого набою дати на полігоні, щоб трішки ще постріляти, — то зась!..

Намагався у всьому бути зразком для своїх солдатів: добре стріляв, з бігу був перший у батальйоні...

Офіцери в нашій частині були переважно розумні, приємно було з ними спілкуватися. Особливо подобався заступник командира полку підполковник Петро Володимирович Охотницький — чи не єдиний особисто мені знайомий офіцер такого високого рангу. Він ніколи не відмовляв солдатові в його проханнях. І ще поважав українську мову, добряче спілкувався нею і все робив, щоб солдати української армії добре розмовляли по-українськи. Більше б нам таких!..

Після армії охороняв я іноземні посольства, а у вільний від роботи час вивчав політику та історію. Бо без знання історії України який же з мене патріот?.. Знати б тільки, що все в нас повернеться до кращого! Глоба обіцяв у дев'яносто п'ятому піднесення, а тут уже й дев'яносто сьомий розпочався, а ми все падаємо. Читаєш у газетах: «Можновладці розкрадають державу». Думаєш: у чому ж тоді мій патріотизм? Невже в тому, щоб охороняти від народу розкрадачів? А потім подумаєш і розумієш, що охороняєш своїх батьків, майбутню дружину, своїх майбутніх дітей, свій дім. Усе це і є Україна.

Повернувся я до Дніпропетровська. Тепер працюю в міліції. Придивляюся до дівчат — десь серед них і моє майбутнє кохання бігає. Тільки інші думки тривожать: чи не стане життя ще гіршим, ніж тепер? Ні, думаю, має поліпшитися. Але — поступово. Клімат у нас помірний, рівнинний, а ми самі — люди неспішні, грунтовні, врівноважені. Тож у нас швидко великих змін бути не може. Тому ми ніколи не житимемо так, як у Швейцарії, наприклад. Життя наше буде помірно гарне чи помірно погане, це в наших генах.

Питаєте про моє розуміння щастя? Щастя — це коли в тебе гарний настрій, коли хочеться й іншим зробити приємне. І коли зробиш — земля пливе під ногами, а навколо добрі обличчя!.. Бачити одне в одному друзів - більшого й не треба. Це і є щастя.

Розмову підтримував Володимир КУЗЕМКО.
Мал. Віталія КОНОНЕНКА.

Дніпропетровськ.

П'ять років не сплю...

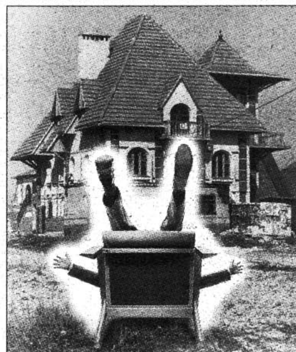
Сповідь директора Василя П.

ПОВСЮДНО, чую, п'ятилітні ювілеї справляють, шампанське дудлять, а я вже п'ять років не сплю. Який у дідька сон, коли нерви!

А колись — як я спав! Ніби з макіокою. І вночі спав, і вдень, траплялося, приляжу в опочивальні поруч з робочим кабінетом. Завод собі гуде, народ виконує план, а я, пообідавши під чарочку коньяку, приляжу на дивані з газетою...

А тепер ось ні вдень спокою не маю, ні вночі. П'ять літ не сплю!

А все через оцю кляту незалежність! Все через неї почалося. Здавалося б, дякувати маю, що дали нам, директорам, свободу. Але якщо подумати, за що дякувати? За безсонні ночі? За розтріпані, наче клоччя на вітрі, нерви?

Та добре, встиг я до інфляції ухопити безвідсотковий кредит і виписати на рідному заводі дещицю. Але виписати за копійки, то ще не все. Головне — куди його подіти? Скільки я здоров'я втратив, поки оті матеріали поприлаштовував! Ну, двадцять тонн газових труб заскладував на подвір'ї у знайомого дядька з приміського села, п'ятдесят кубів лісу на колгоспній пилорамі вдалося прилаштувати, ящики зі склом і облицювальною плиткою — у кума в сараї, ламіновані плити й оцинкована бляха на склі у брата-бізнесмена лежать... А куди, скажіть мені, було подіти сто двадцять тисяч штук цегли? У п'ятьох місцях зберігаються! Я вже не кажу про дрібниці — фарби, столярку, цвяхи...

Отож воно все десь лежить, а я спати не можу: а чи лежить? Чи не розтягується на усі боки, бо знаєте, як у нас? Буває, не витримую. Посеред ночі біжу до гаража, беру авто і мчу до села. Пройду повз пилораму, біля сараю... Каторга, а не життя. Ворогові не зичу.

Ще поки все не почате було, а щільно позакривапе руберойдом і дротом пообв'язуване, спокійніше почувався. Пригадався, як воно далі діло поверне. Моя наполягала, щоб я ще тоді, в 92-му, починав будуватися, але я — ні. Чорти її, думав, знають, оцю нову владу: ану почнуть перевіряти, що воно у кого є і звідки взялося.

Але потім побачив, що дарма боявся — усім на все наплювати. Та хто мене перевірятиме? Прокурор? Він сам он палац зводить. І начальство усеньке, з найвищого починаючи. І міліція та розвідники з контррозвідниками. Й інші. Будуються, аж гай гуде.

Взяв я проект триповерхового, на 12 кімнат, будиночка. А моя як заверещить: ти що, мовляв, здурів? Он директор ковбасників на 18 кімнат будує. З двома гаражами, двоповерховим підвалом, зимовим садом і басейном...

Наче солі на рану насипала. Вже і так не спав, а то зовсім дуріти почав. Зрештою, знайшов новий проект —на дев'ятнадцять кімнат, з трьома вбиральнями, з підвальним і міжповерховим ліфтами. З колонами, як колись у «Читанці» панський палац був намальований.

А тепер ось втілюю його, як той казав, у життя. На оцю жалюгідну зарплату. Завод наш майже стоїть. Народ у відпустки повідправляв. З головбухом насилу нашкребли собі якихось тисячі-півтори гривень на місяць (є ще трохи запасів продукції, а то верстати почали продавати). Знову не до сну, аби не прогавити, завод у власність забрати. Усі хапають, а я що — дурний?

Отаке ось життя, нехай йому грець. Сина пристроїв вчитися у Німеччині, якусь копійчину там у банку маю, а ось дочка, можна сказати, ще на шиї сидить. Зробив їй приватне підприємство, перекинув туди дещо із заводу, але тепер стає щораз сутужніше — як би вона не прогоріла.

Не вистачає, скажу вам відверто, сил — як той казав, «на пределе». Ще й сусіда «дістає»: біда, каже, нам буде, як податками обкладуть. Воно й справді стане несолодко, я і сам уже про це думав. Але що там, у Києві, не люди?

Отак пробую заспокоїтися, а тут знову стрес за стресом. Ходять слідом, мало за грудки не беруть —відновлюйся, мовляв, у партії. Відновлюйся! А для чого це мені? Що вона, та партія, нині мені дасть? Та в ній залишилися ті, хто не лише хати власної — виходка одномісного не збудують. Зрештою, я почекаю, маю час. А як треба буде — відновлюся, квиток мій у надійному місці. Разом із «зелененькими» у сейфі лежить. І не кусаються, хе-хе.

... Ось так виговорився — і трохи відлягло. Може, хоч сьогодні уночі засну. Але спочатку перевірю, як там на моїх складах. Бо чую нутром, що крадуть. І цеглину, і ліс, і труби. Отакий у нас народ! Але мусиш терпіти...

Записав Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

ТЕПЕР СУДИ ЙОГО, ГОСПОДИ

До сторіччя Поета Євгена Маланюка

СВОЮ останню хвилину він зустрів самотньо у ньюйоркській квартирі. Очевидно, молився — так були складені його руки, а обличчя прояснілe, мов у дитини. Він мав Бога у серці. А поряд з Богом завжди стояла в його душі батьківщина — Україна.

Коли ж, коли ж знайдеш державну бронзу,
Проклятий край, Елладо Степова?!

З цим запитання на вустах він прожив своє життя.

* * *

НАРОДИВСЯ Євген Маланюк на Єлизаветградщині (нині Кіровоградщина) в інтелігентній сім'ї (батько був учителем, журналістом, режисером). Навчався у Петербурзькому політехнічному інституті. Перша світова війна перервала студіювання інженерних наук. По закінченні Київської військової школи служив командиром роти 2-го Туркестанського стрілецького полку. Поручник Є. Маланюк одним з перших відгукнувся на поклик серця, коли Україна 1917 року почала боротьбу за незалежність. Був офіцером армії УНР, ад'ютантом генерал-хорунжого Василя Тютюнника. В еміграції Є. Маланюк закінчив Господарську академію в Падебрадах (поблизу Праги), жив у Польщі, Німеччині. Після II світової війни переїхав до США, де й помер 1968 року.

* * *

ЦІКАВО, що народження Є. Маланюка майже збіглося в часі зі смертю Пантелеймона Куліша (з різницею в кілька днів) у 1897 році. Образ одного з перших європеїзаторів української культури (до речі, цю проблему досі глибоко не розроблено в нас) супроводжував Поета все життя.

Гарячий день втопивсь в нічній прозорій млі.
Ти довго Шекспіра перекладав сьогодня
– I знав, що все це — в тьму,
майбутнє цій землі.
В неславу й забуття...

Від П. Куліша взяв Є. Маланюк визначальну для свого портрета рису — вимогливість над усе, коли мова йде про служіння Вітчизні. Сьогодні такі поняття, як борг, обов'язок перед Батьківщиною, честь, гордість, здевальвовано. Ось чому так актуально звучить більшість поезій Є. Маланюка, поета, що не міг прийняти компроміс, відступити бодай на йоту від своїх переконань.

Напружений, незламно-гордий,
Залізних імператор строф, – Веду ці вірші, як когорти,
В обличчя творчих катастроф...

Після збірки «Стилет і стилос» (1925) він видав: «Гербарій» (1926), «Земля й залізо» (1930), «Земна мадонна» (1934), «Перстень Полікрата» (1939), «Влада» (1951), «П'ята симфонія» й «Проша» (1954) та ще кілька. А взагалі поезії Є. Маланюка перекладалися й виходили всіма основними мовами Європи.

* * *

ПОЕТИЧНЕ слово не могло, на переконання Є. Маланюка, вмістити всі його думки, й він звертався до прози. Історіософські есе — блискучі сторінки творчості Є. Маланюка, в яких він дав своє розуміння причин, чому Україна залишається на історичних околицях, чому майже всі її намагання виборюти незалежність досі завершувалися невдачами. Кілька томів «Книги спостережень» стоять поряд з публіцистикою Ю. Липи, В. Липинського, М. Міхньовського, У. Самчука. Хвороба бездержавності породила майже всі комплекси українців, починаючи з визначального — малоросійства. «... це є та проблема, що першою постане перед державними мужами вже державної України», — пророкував Поет.

Як і більшість наших інтелектуалів, Є. Маланюк бачив вихід із ситуації в єдиному — якнайшвидшому поверненні до європейських цінностей, відхід від візантійської московщини, азійського провінціалізму.

«Наша-бо земля протягом довгих століть належала до антично-грецького кругу, до кругу античної культури Еллади — родовища пізнішої культури і Риму, і Європейського Заходу, — твердив Поет. — Коли ми пригадуємо собі головні складники античної грецької культури і — при цім — пробуємо знайти сліди тих складників, які увійшли в нашу землю і її прамешканців, то в першу чергу мусимо згадати людську ОСОБИСТІСТЬ».

А саме її — особистість — і знищують ті, хто хворіє малоросійством, хто не може звільнитися від впливу імперського мислення.

* * *

НА ЖАЛЬ, у столітній ювілей Є. Маланюка знову звучать інтонації, які він ненавидів (Поет не боявся різких виразів). Йдеться про оцінки його творчості, висловлені в емоційному настрої з обов'язковим вживанням префіксів «най-най-най».

Він не потребував захоплення й любові. Хотів лише, щоб ми були вимогливі — до себе, своїх таланту й творчості. Щоб мали мужність критично оцінювати зроблене, не творили ідолів для поклоніння, не фальшували історію.

Називаючи себе імператором залізних строф, він мав на увазі те, що з нього й запитують більше. Як з лідера літературного покоління українських поетів першої половини XX століття, до якого належали Павло Тичина й Максим Рильський, Володимир Сосюра й Юрій Клен, Микола Зеров і Євген Плужник.

Лариса ТЕСЛЕНКО, керівник шкільного музею Щербанівської середньої школи Полтавського району

ФОТОСПАЛАХИ ЛЮБОВІ

Ретро

БОРИС Ігнатович... Талановитий майстер фотомистецтва, ім'я якого відоме у багатьох країнах світу, де експонувалися його твори. У шкільному музеї Щербанівської середньої школи Полтавського району створено експозицію — у ній близько двадцяти його робіт. Це дарунок дружини фотомитця Клавдії Миколаївни Ігнатович.

Творчість Бориса Всеволодовича Ігнатовича (1899—1976) була нерозривно пов'язана з історією рідного народу. Дев'ятнадцятирічним юнаком починав він як літератор. У 20-х роках захоплюється фотографією, яка згодом стає справою всього життя.

Він працював поряд з В. Маяковським, В. Катаєвим, чудовим художником В. Лебедєвим, майстрами політичної сатири Кукриніксами.

В історії фотожурналістики ім'я Б. Ігнатовича стоїть поряд з іменами прославлених майстрів фотомистецтва О. Родченка, М. Альперта, А. Шайхета.

Відомий дослідник і теоретик фотомистецтва Л. Волков-Ланніт писав, що Б. Ігнатович був одним із тих, хто піднімав фоторепортаж до рівня образної публіцистики, що він збагнув таємницю перетворення явищ життя в явища мистецтва.

Його знімки давно стали класикою фотомистецтва. Це «Чаювання у Раменському» (1928), «Розлив сталі» (1938), «Снайпер Кузьма Захаров» (1942), «Партизанська переправа» (1943), портрет маршала Жукова (1945), а також портрети В. Маяковського, С. Коненкова, М. Погодіна, В. Мухіної та інші.

Б. Ігнатович залишив велику творчу спадщину. На численних знімках увічнено Україну. 1951 року за дорученням редакції журналу «Огонек» Борис Всеволодович перебував на Полтавщині. Він знімав місця, пов'язані з іменем Гоголя. На фото цього циклу — мальовничі береги Ворскли, Псла, розлогі дуби-велетні, селянські хати, золотоголові соняшники.

А ось вирує славнозвісний Сорочинський ярмарок **(на фото)**. Пильним оком фотомитця Ігнатович зумів побачити прикмети нового часу: люди, повертаються з ярмарку; одні на волах, інші — на власних машинах.

Посилаючи знімки для шкільного музею, Клавдія Миколаївна пише: «Це ж ваша рідна Полтавщина, у яку закохався Борис Всеволодович, відвідавши її в 1951 році».

Клавдія Миколаївна живе у Москві. За національністю – українка. Листи пише українською мовою. Я познайомилась з нею у 1976 році, по її приїзді в Полтаву. Вона була в захопленні від нашого міста. Ось уже двадцять років, як ми з нею листуємося. Майже у кожному її листі згадка про Україну, про Полтаву.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Такі знайомі імена. Але, на жаль, не всі

Коментар тижня

ВІДШУМІВ-ВІДВИРУВАВ X Всеукраїнський фестиваль сучасної української пісні «Пісенний вернісаж-96» п'ятьма концертними вечорами у престижному палаці культури «Україна». За масовістю — а кількість виконавців сягнула за сотню — з цією щорічною традиційною фієстою може конкурувати хіба що нуртуюче-бунтівна «Червона рута».

Не бракувало і дебютантів, але чимось особливим вони нас не здивували. Та воно й не могло бути інакше, бо почасти виконавці-дебютанти виносили на суд художньої ради фестивалю і глядачів те, що самі «витворили». Такі собі сучасні митці «багатоверстатники»! Ні, я аж ніяк не заперечую прагнення співака писати вірші й музику. Але таке «самообслуговування» потребує і великої вимогливості, і самокритичності, і таланту. Бо не може стати мистецтвом те, що зроблено поділетантськи, а то й на аматорському рівні. Послухаєш таку пісню — і вже через півгодини не пам'ятаєш ані мотиву приспіву, ані жодного рядка. Жодного слова не зостається. Хоча, звісно, були і приємні винятки. Однак це вдалося виконавцям, які вже мають свій глядацький контингент, свій імідж і, звісно, свій мистецький смак, який не дозволяє їм скочуватися до «халтури». Скажімо, Ірина Білик, Олександр Пономарьов чи Карина Плай.

Ось чому дипломами фестивалю відзначені здебільшого пісні, в яких мистецькі прагнення композитора, поета і виконавця не зігнані поспішністю і поверховістю, а зусиллями митців органічно витворено гармонію, не порушену бодай найменшим дисонансом невиразності, сірості.

(Закінчення на 16-й стор.).

Наталія СЕМЕНЕНКО, мистецтвознавець

Різдвяний дарунок від хору «Київ»

ЛЮДИНА доволі легко звикає до всього приємного й красивого. Тож не дивно, що кияни швидко призвичаїлися до чудової традиції, «нав'язаної» їм творчою волею керівника й диригента уславленого хору «Київ» Миколою Гобдичем. Щороку, уже вп'яте, на Йордана муніципальний хор «Київ» — лауреат найвідоміших міжнародних змагань та учасник численних престижних європейських фестивалів — влаштовує для киян та гостей міста дивовижне хорове дійство -концерт «Різдвяні вечори».

І цього разу присутні в Колонному залі імені М. Лисенка поринули в атмосферу днів минулих. У першому відділі прозвучали шедеври вітчизняної духовної музики XVII-XX століть — хорові твори А. Веделя, М. Ділецького, М. Березовського, М. Лисенка, О. Гречанінова, С. Рахманінова.

В оцінці виступів хору традиційні визначення «чистота інтонації», «почуття стилю ансамблю» тощо геть «німіють» і стають безпорадними. Бо такої художньої бездоганності й краси звучання людських голосів можна досягти хіба що шляхом студійних технічних записів й тривалого професійного монтажу на сучасній звукозаписуючій апаратурі.

Невипадково й західна преса одностайно зійшлася на тому, що виступ хору «Київ» на фестивалі «Копенгаген-96 — культурна столиця Європи» став не просто останньою крапкою цього форуму, а справжнім знаком оклику!

Програму, запропоновану киянам у «Різдвяних вечорах», вперше було оприлюднено 14 грудня 1996 року в столиці Данії у церкві Святого Томаса на заключному концерті фестивалю «Церква-96 -Людський Голос». Після його завершення на запрошення Її Величності королеви Данії відбувся тріумфальний виступ хору у Ратуші (Сіті-Хол) в присутності королівської родини, дипломатичного корпусу, представників ділових кіл. Свідченням високої оцінки українських артистів став лист королеви Данії на адресу хору з подякою за насолоду, отриману під час концертів у Копенгагені.

Проте завжди для Миколи Гобдича та його «дітища» найвідповідальніший є виступи на рідній землі, а найцінніші — відгуки колег. Тож і концерт 19 січня, організований Головним управлінням культури Києва та Фондом сприяння розвитку мистецтв в Україні, став своєрідним творчим звітом колективу перед земляками.

Можливо, справжнім емоційним піком другого відділу стала прем'єра «Щедрівки» Є. Станковича з авторською присвятою хорові.

Сподіватимемося, що традиція «Різдвяних вечорів» з Миколою Гобдичем і його неперевершеним колективом, а також разом з нами, його шанувальниками, вдячними слухачами, обов'язково перейде й у третє тисячоліття. Тим більше, що воно вже не за горами.

Микола ВОЛОК, «Голос України»

Виграти позов – лише півділа

Треба ще змусити суд довести до кінця виконання свого рішення

За листом читача

***П**ОЗНАЙОМИВШИСЬ з листом кіровоградця Сергія Мачеристова про історію його взаємин з одеською філією українського банку «Відродження», можна було б лише поспівчувати чоловікові. І порадити: «Не несіть грошей до банку — цілiші будуть». Та справа не в грошах, коли глянути глибше. І навіть не в банках, трастах, довірчих товариствах, які «дурять православних» як хочуть та ще й збиткуються над ними. Проблема в нинішній, майже абсолютній правовій незахищеності людини.*

Спокусився у червні 1994 року Мачеристов високим (276 відсотків річних) «наваром», який пропонував банк «Відродження» своїм вкладникам. Відніс 269 мільйонів у одеську філію з надією розбагатіти. А банк теж не в тім'я битий. Раз — та й зменшив з липня в односторонньому порядку ставку до 114 відсотків річних.

Усі вкладники мовчки проковтнули гірку пігулку, а Сергій виявився не з тих. Найнявши досвідченого кіровоградського адвоката, подав позов на філію у Центральний районний суд міста Одеси. І позов виграв! «В жовтні 1996 року, - пише Мачеристов, — Центральний районний суд м. Одеси задовольнив мій позов про стягнення з одеської філії банку «Відродження» одного мільярда 678 мільйонів карбованців.» Щоб знали, як людей дурити.

Найцікавіше відбувалося потім. Як почалося позаторік те «стягнення», так не завершилося й донині. Чотири рази намагався суд довести справу до завершення, та так і не спромігся. За ідеєю, ухваливши 10 жовтня 1995 року рішення «стягнути», суд відразу ж повинен був накласти арешт на розрахунковий рахунок філії, відрахувати з нього належні позивачеві 1 мільярд 678 мільйонів — і справі кінець. Проте суд цього не зробив. Можливо, сподівався на супердисциплінованість керівництва філії і його майже побожне ставлення до величності закону. Проте, сподіванкам здійснитися не судилося. Філія «Відродження» виконувати судове рішення не поспішала, явно «тягнула» час. Очевидно, в неї був свій інтерес. Бо, коли, прочекавши два місяці, 13 грудня суд все ж таки наклав арешт на гроші, то, як ви здогадуєтесь, на розрахунковому рахунку їх не було.

Не дочекавшись виплати боргу, Мачеристов 2 лютого минулого року, а потім 25 березня і 25 травня, починає турбувати суд скаргами. Мовляв, раз вирішили - виконуйте.

Суд і почав виконувати. «... На першій стадії виконання рішення суду виконавчі листи, відповідно до листа НБУ України (Юридичного Департаменту від 26.02.1996 р.), -відповідає позивачу голова Центрального районного суду В. Крижанівський, чи його заступник, підпис нерозбірливий, — були надіслані в Управління НБУ по м. Києву і Київській області для списання коштів з кореспондентського рахунку УБ «Відродження». Однак 25.03.1996 р. Юридичний департамент повернув виконавчі листи без подальшого виконання у зв'язку з визнанням УБ «Відродження» банкротом». Потім ще чотири рази судові виконавці ходили до самої одеської філії. Одначе, як зазначає голова суду, виконати його рішення не було можливості. «Через перепони від працівників міліції». Отак, ні більше, ні менше. Навіть на поріг не пустили.

Далі в ліс — то більше дров. Мачеристову повідомляють, що «Центральним райсудом м. Одеси була досягнута домовленість (?!) з колишнім керівництвом філії про те, що до 1.07.1996 р. рішення суду буде виконано. На рахунок суду вже надійшло 300.000.000 крб. і залишкова сума повинна надійти до 1.07.1996 р.

Та, певне, чхати хотіло «колишнє керівництво» на ту «домовленість», бо коли дозволяло собі рішення суду не виконувати, то її й поготів. Більше не надійшло ні копійки. Хотів було Мачеристов відшкодувати «недоїмку» за рахунок майже ліквідованої одеської філії, так знову спрацювала, як він пише, «домовленість» між «Центральним райсудом, колишнім директором одеської філії УБ «Відродження» Прокопенком і Тищенком — головою правління АТ «Одеський ремонтно-монтажний комбінат». За якою, нібито, останній, забравши майно філії, зобов'язувався погасити борг, який вона залишила. А що воно ото за суд, який усе домовляється? Як ви здогадуєтеся, і ця «домовленість» залишилася порожнім звуком. Не надійшло й карбованця.

«Я уже неодноразово звертався зі скаргами у Міністерство юстиції, Генеральну прокуратуру, в адміністрацію Президента України, — пише Сергій Мачеристов, — однак усі мої звертання відсилають в управління юстиції Одеської області, а звідти в Центральний районний суд м. Одеси «для розгляду по суті».

Тепер він звернувся в газету з проханням порадити: «Куди я можу звернутися для захисту своїх майнових прав, гарантованих Конституцією та іншими законами України». Чесно кажучи, не знаю.

Кіровоградська область.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Нічні пасажирки й денні пасажі

***Б**ІЛЯ ресторану «Пернік», що в центрі Луганська, пригальмовує іномарка. Міцний чоловік — її господар - одержує те, що хотів, не встаючи з-за керма. Ні, наш сервіс іще не доріс до того, щоб обслуговувати зголоднілих просто в їхніх машинах. І не за тим чоловік сюди завернув. Онде поспішає до нього неповнолітній хлопчина, підштовхуючи поперед себе семирічну сестричку...*

Так, кажуть в управлінні у справах сім'ї і неповнолітніх облдержадміністрації, ми знаємо про такі випадки. Брат продає маленьку сестричку для так званого машинного сексу. Це у них засіб для того, щоб прогодуватися чи купити гарні речі. Цих та інших «сюжетів» у місті немало.

Звичайно, коли дізнаєшся про таке, то стає не дивним інше. Кілька років тому при Луганському міськвиконкомі діяв анонімний гінекологічний кабінет. Лікарі регулярно виявляли венеричні захворювання навіть у десятирічних дівчаток. Ситуація загострюється -голодних дітей стає дедалі більше, дорослих, які не мають достатніх коштів, не меншає. А ще — чорна пелена деморалізованості, за якою окремі батьки не хочуть бачити, чим живуть їхні діти. А тим часом...

Дзвінок до квартири. Господар відчиняє двері. Біля порога — хлопчина-інвалід, вихованець Білоріченської школи-інтернату. Просить, щоб йому чого-небуть дали -їжі чи грошей. Доки господар іде поритися в гаманці чи холодильнику, юний гість миттю хапає першу, що потрапила під руку, цінну річ і тікає з квартири зі швидкістю вже не інваліда, а олімпійського чемпіона. Схожі види дитячої злочинності, нечистого промислу з'явилися на додаток до тих, що існували і продовжують стрімко розвиватися.

У підсумку — Луганська область посіла 1996 року «почесне» перше місце в Україні за кількістю злочинів, скоєних неповнолітніми. Порівняно з роком 1995-м таких злочинів стало майже на 20 процентів більше.

Причин багато. Штовхає на злочинний шлях підлітків відчуття голоду і бажання мати те, що мають круті ровесники. На цьому шляху дме, і дуже потужно, попутний вітер. А створює його впевненість у безкарності.

Підстав для останнього, на жаль, достатньо. Наприклад, лише у місті Красний Луч понад 250 підлітків не притягнуто до кримінальної відповідальності за скоєні злочини. Причина одна: батьки підлітків не мають коштів для того, щоб найняти адвоката. А згідно із законодавством, вирок неповнолітньому можна виносити тільки в присутності адвоката. Ось і виходить, що на юному вуркагані «висить» і три, і чотири кримінальні справи, а він спокійнісінько розгулює на волі, обдумує нові плани швидкого добування грошей. І спонукає ровесників на те саме, мовляв, ви ж бачите — нам нічого не загрожує.

У боротьбі зі злом, що помолоділо, навіть змалилося, - головна тактика — профілактика. Ось що бачить своїм головним завданням створене недавно управління облдержадміністрації. Важко доводиться його співробітникам. Ось останні дані: лише 30 відсотків випускників шкіл і ПТУ знаходять можливіс[ть] працевлаштуватися н[а] Луганщині...

Малюнок Анатолія АНДРЄЄВА.

Луганська область.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України»

Користь суботньо-недільних танців

Ритмова, рухлива, строката і... благодійна акція стартувала сьогодні у Хмельницькому. Вона об'єднує два несхожі танцювальні турніри, кошти від проведення яких буде спрямовано на допомогу тим, хто цього потребує. Автори цього синтетичного проекту — клуб спортивного танцю «Фантазія» та обласний Дитячий фонд. А наша газета виступила інформаційним спонсором.

1—2 лютого у залі політехнічного коледжу проходитиме змагання зі спортивного танцю серед молодшої вікової групи. 8—9-го — Міжнародний турнір серед різних категорій спорттанцюристів, у якому випробують себе учасники з Литви, Росії, Молдови, Білорусі та багатьох міст України. Окрім конкурсної програми, публіка дивитиметься й показові виступи — зрозуміло, теж благочинні.

За словами заступника голови місцевого Дитячого фонду Юрія Козловського, протягом тижня, місток якого зв'яже дві уік-ендові події, організатори не шкодуватимуть сил для виконання довгострокових програм — з участі у житті дітей-сиріт, надання гуманітарної допомоги, а також «Діти та здоров'я».

Зусилля подвижників неодноразової акції, витоки якої — у 1996 році, спрямовані передусім на матеріальну підтримку малюків, хворих на лейкоз, сиріт, юних талантів та багатодітних сімей.

Репліка

Олена БОРИСОВА, журналістка

Колишній «беркутівець» Іван Ващенко в бігах

Зав'яжіть очі розшуку!

6 травня минулого року наша газета опублікувала лист студентів юридичного факультету Національного університету імені Тараса Шевченка до Генерального прокурора України, прокурорів Києва та Дарницького району столиці з вимогою об'єктивного розслідування справи за фактом убивства однокурсника Сергія Романенка. Шкода, що студенти не звернулися до керівництва загону спецпризначення «Беркут», працівника якого Івана Ващенка обвинувачено в тому, що вбив Сергія Романенка, і до самого міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка з вимогою допомогти слідству, не покривати свого підлеглого, принаймні не звільняти його зі служби. Бо щойно слідство, проведене Генеральною прокуратурою, вийшло, так би мовити, на фінішну пряму, «беркутівець» Ващенко подався у біга.

Напередодні винесення постанови про обвинувачення Івана Ващенка за двома статтями Кримінального кодексу — 94 і 166 (навмисне вбивство і перевищення службових повноважень) і одержання санкції на арешт обвинуваченого його і слід прохолов. З органів МВС його тихенько звільнили, ніби ні сном ні духом не знають, що ведеться слідство проти людини, яка перевищила саме службові повноваження.

Тепер оголошено розшук Івана Ващенка.

Чи суперечить законові звільнення? Мабуть, що ні. Тож студентам юрфаку дали урок —«законності». Це опосередковано. А безпосередньо? Тепер МВС має й розшукувати Ващенка. Залишається порадити: зав'яжіть очі розшуку!

Жарт номера

● *Безтурботно гойдають ногами лише повішені*

Юрій БАЗИЛЄВ.
Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

ДАЙОШ!..

Нещодавно в нашому місті мітинг відбувся. На підтримку ідеї цілковитої комерціалізації. Щоправда, дещо з запізненням, натомість вельми активно. Ідею суцільної приватизації за новного акціонування було зустрінуто бурхливими тривалими оваціями. Як за минулих часів. Здогадуєтеся, за яких обставин? І лише працівники консервного заводу не побажали акціонуватися. Та їх можна зрозуміти — вони й без цього майже все мають: овочі, фрукти, м'ясо, спеції. Хто забув, що це таке, подивиться у словнику. Продовольчу програму у них, так би мовити, виконують. За таких обставин вони примудряються і на наш стіл дещо постачати. Приміром, з кожної тонни помідорів виготовляють і відвантажують споживачам (тобто нам) до десяти банок томату-пасти. А коли ОБХСС проводить рейди, ця цифра навіть подвоюється. Щоправда, наполовину меншає кількість зеленого горошку, виробленого для внутрішнього споживання. (Внутрішнє — це не тільки тому, що до рота. Внутрішнє — це тому, що до рота тим, хто там працює). А соки? «Консервувальники» з кожної тонни винограду виробляють до п'яти тонн яблучного соку. А це вже для нас. От ви скільки одержуєте? А ви? А «консервувальники» одержують, як ми двоє. Кожен. Це в них як допомога на одежу, мило і хліб. А решта... Ну, самі повинні зрозуміти!

Взимку, щоправда, коли сировина закінчується, їм важко. Докори сумління обсідають — доводиться перероблятн те, що на прохідній нагромадилося. Навесні в них нова проблема. Щоб виконати план за асортиментом, томат-пасту вони розріджують до прозорості. Це ми купуємо як томатний соус. З танучого снігу та з того, що восени було яблуками, варять айвовий джем. А з соків, вироблених восени, вони виготовляють навесні водо-водяні емульсії, котрі вони називають напоями. І все це також для нас.

Проблем, як бачите, у «консервників» багатенько. Та коли черговий промовець зажадав «тотального» акціонування, «консервувальники» не здригнулися, а навпаки, ще щільніше згуртували лави й повернулися на свій рідний завод. І по їхніх обличчях можна було зрозуміти, що вони вирішили свої проблеми подолати самотужки. Як і раніше.

А мітинг тим часом тривав. На використовуваний як трибуна козирок виконкому зіп'явся представник пожежників:

— Пропоную створити кооперативне об'єднання, що об'єднає страхувальників, молодь і пожежну частину. Навіщо? Пояснюю: перші страхують, другі підпалюють, ми гасимо. Прибутки — згідно з КТУ.

— Дайош об'єднання! — вибухнула юрба.

Після пожежників слово взяв закоренілий холостяк.

— Товариші, тобто, панове, ми найголовніше прогавили, — почав палко й схвильовано. — Коли чоловік у відрядженні, що робити жінці? А молодицям, яких ще не взяли заміж, як бути? Куди подітися цікавим старшокласницям?

— Справедливо каже! Молодець! Дайош!.. — ревіла юрба жіночими голосами.

— ... Потрібна фірма, — почав конкретизувати свою думку заклопотаний промовець, — у якій кожна жінка, наголошую, кожна...

Уявивши, що їхні жінки звертаються до такої фірми, коли вони самі відсутні або п'яні як чіп, чоловіки цього ініціатора, на обурення жіноцтва, перервали, і, попри його посилання на демографічну політику, було ухвалено дебати припинити. До резолюції записали: «... Кількість комерційних структур довести до чисельності населення». Тільки виконкомові й міліції переходити на нові форми роботи було заборонено. Бо перші мають реєструвати створюване підприємцями, а послуги других нікого не привабили.

О, ще мало не забув про найнай. Після закінчення мітингу відбувся аукціон ідей. Під гаслом «Від слів — до діла!». Найперспективніше «ноу-хау», заклеєне в конверті, одержав Д. Б. Говорунов, колишній робітник, що повернувся звідти, де Макар телят не пас, і виклав за нього готівкою суму в половину обласного бюджету.

Та найцікавіше полягає в тому, що саме придбали підприємці-початківці і що вони тримають в секреті одне від одного — всі продані з молотка ідеї ідентичні й виражені двома словами: «Треба працювати!»

Бажаємо успіхів!

Юрій АЗАНОВ.

РОБОТА

Дорогу мені перетнув юнак, який, немов заведений, вигукував: «Чотириста доларів за роботу у вільний час!» Вправним вихилясом я ловко обминув брехуна і ледве не зіткнувся з жінкою, котра тицькала перехожим строкаті листівки відповідного змісту. Жінка улесливо, хоч до рани прикладай, солодко «співала» своє: «Ви шукаєте роботу, а робота шукає вас! Ви заробите стільки, скільки самі того забажаєте!» Не без проблем я обминув і цю перешкоду, коли раптом хтось міцно схопив мене за лікоть.

— Здоров, старий! — реготав бувший старший лаборант Грищенко, з яким ми разом три роки били байдики в одній лабораторії. — Куди це тебе так несе, що ледь не перекинув таку симпатичну жіночку?..

На грудях та спині безробітного старшого лаборанта висіли плакати з яскравими закликами: «Робота від трьохсот доларів для всіх, хто має трохи вільного часу!»

— Пробач, старий, але дуже поспішаю, — не дуже весело посміхнувся я, — ти мене зрозумієш — шукаю роботу...

— А-а-а, — враз спохмурнів Грищенко, — я тебе дуже добре розумію... Пробач, але нічим не зараджу — бач, сам у скруті. Прощавай!

Я відновив свій біг. Сьогодні я мав чітке й конкретне спрямування: один знайомий розповів про таку собі хитру фірмочку, яка щось купує-продає й надто бурхливо розгортається. Може й для мене знайдеться якась робота, адже всі люди мають право на роботу! А що, якщо я балiст, кандидат наук і все життя розраховував траєкторії польоту ракет, то я вже й — не людина?!

Юрій БОЛЬШАК.

Анатомія кохання

Як закохавсь Митько Кільце —
Одгрохав гімн красі «Лице».
Став до жіноцтва ближче —
Створив романс «Обличчя».
Ввійшов у почуттів гармонію —
Є вірш «Фізіономія».
Настали ревнощі великі —
Митько урізав драму «Пика».
А розлюбив жіноцтво горде —
Засів клепати шаржі «Морди».

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Перлюкізми

Стрибок до влади з переворотом

● Солдатів частіше перев'язують бинтами, маршалів-почесними стрічками.
● Коли перегоряє лампочка Ілліча, просвітління настає не відразу.
● Найстрашніші трагедії розігруються не на сцені, а за лаштунками.
● Один, як вказівний перст.
● Інтернаціонал — це довга пісня.
● З напеченого сипався пісок, але це був золотий пісок!
● Не кожна п'явка мріє стати медичною.
● Буревісник — хижий птах, не кажучи вже про буревісника революції.
● Товариш по зброї масового знищення.
● Навчіть, як правильно робити помилки!
● Зубрилки ніколи не стають зубрами.
● Коли не можуть подавити авторитетом, давлять танками.
● Поки одні підводили базу під реформи, інші спустошували бази.
● Підтримка кандидатури артилерійським вогнем...
● Якщо штани зіскочили, значить, ціни піскочили.
● Зарив у землю талант, а потім усе життя його шукав.

Сашко ПЕРЛЮК.
Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

А жінки бідують

Здоров, Андрію!

Надумав написати тобі до Чикаго. Може, це буде наука і тобі, і всім нашим, бо кажуть, що тепер у Чикаго наших людей багато, як грибів в лісі доброї осені.

Трохи про себе. Як працював, так і далі працюю в школі. Ти ще не забув, хто такий учитель у нас? Це -такий дивак, який далі сподівається, що вища освіта і диплом про неї ще чогось варті, а найсмішніше -гадає на вчительську зарплату прогодувати сім'ю. На цю зарплату можна хіба вошей годувати. Щоправда, інші, хто не депутат Верховної Ради або не комерсант, живуть ще гірше. А комерція та в нас тепер на кожному кроці. Всяк, хто знає два додати два і купив десь жменю жвачок, імпортного мила і сигарет «Президент» (що їх в Америці і пси не курять), удає з себе директора універмагу на курячих ніжках. У місті повно ларків та кіосків, столиків і табуреток з комерційним товаром. Саня, пам'ятаєш Саню? Взяв будку від туалету, зробив у ній комерційну точку і заявляє, як той римський імператор, що гроші не пахнуть.

Втім, я не про це. Я — про тебе. Розумію, що твій диплом учителя-вихователя знайшов в Америці якнайкраще застосування, адже ходити біля старого маразматика можна лише з вищою освітою. Зрозуміло, що й долари не пахнуть. Ти, зрештою, не один там такий, наших там багато, стали вусатими нянями і згодна поглядають з американського далека на таких, як я, лопухів, котрі тут, в Україні, навчилися жити без зарплати. До речі, теж живуть за рахунок стариків-пенсіонерів, які одержують пенсію більш-менш вчасно. А що поробиш, коли вони у свій час терпіли, бо будували комунізм, а ми терпимо, бо Україну будуємо. І багато навчилися з будови красти. Та я не про це. І не про тебе, а про твою Лесю. Вона в тебе дуже гарна жінка, особливо тепер, коли ти понасилав їй американських шмоток. Її помітили. Чужі чоловіки. А чому й ні, коли вона взяла за моду ходити останнім часом до нічного кафе і відпочивати там до пізньої ночі. Ти не переживай. Вона не боїться йти сама додому, бо вона і не йде, й не сама. Її везуть. Переважно по черзі. А щоб вона не боялася, читають на ніч вечірню казку. Інколи до ранку... читають.

Я нічого не кажу, бо самотній жінці потрібен друг сім'ї, особливо коли чоловік за океаном, але для чого ціле море друзів? Вона й мені натякала, щоб знайшов до неї на каву, але я сказав, що п'ю лише чай. Грузинський. Одеського розфасування, а кава, особливо бразильська — сильний збудник. А чи варто збуджуватися за часів СНІДу? Хочу тебе, Андрію, порадувати, а ти порадуй Олега і Михася, що їхні жінки складають твоїй Люсі дуже часто компанію в нічному кафе. Ти не думай, йдеться не про якийсь груповий секс, просто, відколи ти в Америці, в нас стала модною французька любов. Оревуар!

Взагалі, якщо бажаєш, висилай мені щомісяця сто доларів і я проконтролюю твою Люсю. Я ще не знаю, що з нею робитиму, але за такі гроші щось придумаю... Хоч би навіть стриножив її.

Шли гроші, а я шлю тобі великий привіт.

Василь БАБІЙ.
Мал. Петра СИГУТИ.

Квартиру и гараж приватизировал. Осталось приватизировать тебя...

ЖАДНЮГА

Парк. Фонтан. Центральна алея. Сиджу на лаві. Відпочиваю. Мимо пройшов такий собі чолов'яга. Пройшов кроків три, зупинився. Гучно потягнув ніздрями повітря. Раз. Вдруге. Повернувся. Став поряд зі мною. Почав відверто принюхуватися. Обличчя незнайомця просвітліло, повеселішало. Певно, його чутливий нюх спіймав у повітрі якийсь надзвичайно привабливий запах. Він сів поряд. Майже впритул. Голову повернув до мене. Я відвернувся. Чоловік сів з іншого боку. Наказав:

—Дихни!

—А ви що, автоінспектор? — питаю.

—Дихни.

—Чого раптом?!

—Ти що пив сьогодні? Коньяк?

—Ну, коньяк.

—Дихни на мене.

—І не подумаю, — починаю сердитись, не повертаючи голови.

—У-у, жаднюга! — зітхнув чолов'яга. Піднявся, пішов геть.

Микола ВОЗІЯНОВ.

Людмила ВЛАСЮК (ДІНАУ-Укрінформ, спеціально для «Голосу України»)

Юлині сюрпризи

ЮЛІЯ ЛАВРЕНЧУК приїхала на чемпіонат Європи з фігурного катання лише 18-м номером (за результатами торішньої першості), а поїхала третім. «Вічне свято» — Париж — дав і їй легкості, невимушеності й шарму, які вона успішно демонструвала на льоду», написала одна з газет після виступу української фігуристки в короткій програмі. Юлія, яка мріяла хоча б про десяте місце, завершила її п'ятою.

Це був перший дзвінок, але його ніхто не почув, вважаючи вдалий виступ учениці Марини Аміржанової випадковістю. Але після довільної програми київська спортсменка підкинула ще один сюрприз і піднялась на дві сходинки вище, хоч і осіклась на потрійному тулупі. «Нічого не розумію! - вигукнула вона після змагань. - Адже звичайно цей тулуп я роблю з заплющеними очима!» У 18 років біль минає швидко, і через деякий час приголомшена своїм успіхом Юлія вперше піднялась на п'єдестал пошани. Як це зробила два роки тому її подруга по команді Олена Ляшенко, також вихованка Марини Аміржанової.

—Юлю, яким був ваш стан тоді? Ви відчули захоплення, душевне піднесення, щастя?

—Істерику... Я не повірила в те, що стала медалісткою, навіть тоді, коли побачила своє прізвище на таблo. Як правило, мені дуже не щастить. Якщо після короткої програми і посідаю гідне місце, то після довільної обов'язково опиняюсь нижче. Якось навіть подумала: ну повинно ж це колись змінитися!

—Дехто вважає, що ваша бронзова медаль - результат сприятливої для вас ситуації, яка склалась у ході змагань...

—Нічого подібного. Моє катання варте третього місця, і я його заслужила.

—Цього разу ви краще виконали довільну, хоч кажете, що вона у вас гірше виходить.

—Це раніше так було. Але я з таким завзяттям працювала над довільною програмою, що просто не могла відкатати її погано. Тим більше, що це одна з небагатьох програм, у якій я почуваю себе дуже комфортно. Мені й образ її близький - людини впевненої, цілеспрямованої, рішучої, яка обов'язково доб'ється перемоги. Ну і, звичайно, дуже подобається іспанська музика.

—Вона також відповідає вашим смакам?

—Тут усе залежить від настрою - часом слухаю Моцарта, часом сучасну танцювальну. Я людина швидше замкнута і почуваю себе краще, коли сама. Мабуть, це впливає і на мої смаки, музичні в тому числі.

—Багатьом сподобався ваш костюм у чорно-червоній гамі, в якому ви виступаєте у довільній програмі. Ви не були прикро вражені, що майже в такому самому вийшла на лід і ваша суперниця, угорка Крістіна Чако? З нею, до того ж, вас раніше уперто порівнювали.

—У фігурному катанні такі речі мене не розстроюють, адже судді оцінюють не костюми. А ось чисто по-жіночому — так. Я люблю, щоб у мене було все не таке, як у всіх. Найбільша моя слабкість — духи «Ніна Річчі» і гарне взуття. А щодо схожості з Чако, то у нас обох потужне катання, але стилі все-таки різні.

—В усякому разі, у вас вже немає тієї надмірної атлетичності, якою вас деякий час докоряли. Як вдалося цього домогтися?

—Це заслуга хореографів, які довго наді мною «бились». Не можу сказати, що я вже Майя Плісецька, але певні кроки вперед у плані артистичності зроблено. Хоч мені, між іншим, дається це не так легко. Як бачите, довелося ще й здорово схуднути.

—Так, ви помітно схудли. Є якийсь секрет?

—Який там секрет! Сидиш три дні і нічого не їси. Мама свариться, а ти не їси. Ось і весь секрет. Я вдома сказала: не хвилюйтесь, мої жертви не марні. Повинна сказати, що мої батьки, сестра і я становимо, на мій погляд, ідеальну сім'ю. Мені з ними завжди тепло і затишно.

—Вони дивляться по телевізору ваші виступи?

—Мама не може — тікає, тато робить вигляд, що також не дивиться, але, я впевнена, одним оком спостерігає. Лише сестра холоднокровно сидить перед телевізором.

—А кому з них спало на думку поставити вас на ковзани і як це сталось?

—Деяких дітей віддають до спортивних секцій «для здоров'я». Мене ж привели тому, що моїм батькам надзвичайно подобалося фігурне катання. Пам'ятаю, мене поставили на лід, я довго їхала і зрештою впала. Після цього мене рік водили на ковзанку силоміць. Але якось захворів тренер і замість нього прийшла Марина Олегівна. Я її дуже боялася: новий тренер, а я така маленька. Але наприкінці тренування мені раптом усе сподобалось, і я залишилась у неї понині.

—Але ж ви тренувались ще і в Івана Крючкова...

—Так, позаторішній сезон я каталася в Івана Івановича. Він також дуже багато мені дав за цей час, поставив хороші програми, і той сезон був для мене не з поганих. Але... Так сталося, що я повернулася до колишнього тренера, яка знає мене як власну дитину.

—Чи є у фігурному катанні щось таке, чого ви не любите?

—Можливо, колись і було. Але тепер якась сила, як вир, з кожним роком дедалі більше затягує мене у фігурне катання. Я живу і дихаю тільки ним.

Париж — Київ.

На знімку: Юлія Лавренчук.

Ахіллесова п'ята нашого футболу

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ Федерації футболу України Борис Воскресенський мало не всю минулу осінь потратив на ретельне вивчення однієї з найболючіших проблем нашого футболу — стан матеріальної бази. На багатьох стадіонах, де грають команди трьох наших дивізіонів, Воскресенський побував особисто, про інші арени зібрав вичерпні дані...

—І який головний висновок ви зробили, Борисе Михайловичу, проаналізувавши цю купу даних?

—Звісно, і раніше ми знали, що стан українських футбольних стадіонів не блискучий. Але тільки тепер прийшло розуміння того, які плачевні справи.

Із 72 споруд, де відбуваються матчі чемпіонату і першості країни, 28 — в аварійному стані і потребують негайного ремонту. Ще 34 потребують капітальної реконструкції. І лише 10 арен більш-менш відповідають сучасним вимогам.

—Безрадісна ця статистика, передусім тому, що не витримує жодної критики стан стадіонів нижчих ліг. А який вигляд мають вони в головному дивізіоні?

—Міркуйте самі. Із 16 арен, що їх використовують клуби вищої ліги, 6 в аварійному стані. Навіть у таких визнаних футбольних центрах, як Львів і Одеса, стадіони доведено до ручки, і вони не відповідають мінімальним вимогам для проведення «внутрішніх» змагань, не кажучи вже про матчі міжнародні. Ще вісім потребують термінового ремонту та реконструкції.

Шанувальники футболу справедливо нарікають на те, що телетрансляції матчів чемпіонату країни не ведуть з ряду міст, де є команди вищої ліги. Та що поробиш, коли у Львові, Кривому Розі, Запоріжжі (стадіон «Торпедо») електроосвітлення немає зовсім, а в Тернополі, Івано-Франківську, Кременчуці та інших містах освітлення поля 250—300 люксів за норми в 1500. Самі футболісти потемки небагато бачать. Тому ігри в нас часто-густо призначають на денний, тобто робочий час. Тим самим відлучають від футболу тисячі й тисячі вболівальників.

Слід додати, що лише сім полів у вищій лізі мають штучний підігрів. А це зменшує можливість грати у повноцінний футбол на два, а то й три місяці на рік.

І коли вже багато з команд вищої ліги тренуються і грають за умов, м'яко кажучи, не комфортних, що казати про футбольні колективи першого, і особливо другого, дивізіонів... На семи стадіонах другої ліги немає навіть гарячої води.

—Відомо, що ФІФА посилює вимоги до стадіонів, на яких можуть відбуватися міжнародні матчі...

—Так, до сезону 1998—1999 року такі споруди, окрім усього іншого, зобов'язані будуть придбати козирьок над трибунами та індивідуальні крісла для сидіння. Сьогодні лише дві українські арени відповідають (та й то з натяжкою) вимогам ФІФА — столичного Національного олімпійського спорткомплексу та київського «Динамо». Та й вони також потребують реконструкції, щоб через два роки тут можна було проводити міжнародні матчі. Проте не одні тільки київські команди прагнуть стати учасниками євротурнірів. Отож, провідні футбольні центри України зобов'язані серйозно потурбуватися про зміцнення матеріальної бази свого футболу.

—Проте за умов хронічного безгрошів'я та комунальних платежів, що стрибнули до неба, більшість українських стадіонів хвилює не ремонт чи реконструкція, а те, як вижити...

—Вихід тут може бути один — усім разом довести до пуття стадіон. Потрібні кошти можуть і мають добувати місто, в якому грає футбольна команда, клуб, чиї кольори вона захищає, її спонсори. Адже змогли в короткий термін створити цілком пристойні футбольні стадіони у Вінниці та Полтаві (там лише електроосвітлення поки що не змонтовано). А це ж не найбагатші наші міста.

Арени — ахіллесова п'ята нашого футболу. Невисока якість футбольних полів гальмує зростання майстерності резервістів, удосконалення технічних і тактичних навичок у гравців команд майстрів. Недоглянуті, незручні трибуни, відсутність сучасного сервісу відвертають від стадіонів шанувальників футболу, які могли б купівлею квитків, програмок, буклетів, гарної атрибутики - підтримати улюблені команди.

Прогрес нашого футболу прямо пов'язаний з удосконаленням його матеріальної бази. Чим швидше ми впорядкуємо стадіони, тим швидше дочекаємося від українських команд успіхів на міжнародній арені, тим багатолюдніші будуть трибуни на матчах чемпіонату країни.

Бесіду провів Олександр БАШКАТОВ.

Три чемпіонати світу — на телеекрані

Це стало можливим завдяки підтримці компанії «Кока-кола», яка виступила генеральним спонсором телетрансляцій. Ідеться про чемпіонати з біатлону в Словаччині, з лижного спорту в норвезькому місті Тронхеймі та з фігурного катання у Лозанні (Швейцарія). І на кожному з них українські спортсмени матимуть шанси в боротьбі за медалі. Особливо це стосується біатлоністок і представників фігурного катання.

Отже, мільйони глядачів першого національного каналу отримають чудовий подарунок.

—Підтримка спортивного руху в усьому світі стала традиційною для нас, — каже менеджер з питань зовнішніх відносин компанії «Кока-кола Україна» Соня Соутус. — Варто згадати, що ми спонсорували українську олімпійську збірну на Іграх в Атланті. Залишається рік до Зимової Олімпіади. Отже, ці чемпіонати мають особливе значення для українських спортсменів.

Уже сьогодні УТ-1 розпочне прямі трансляції з біатлонних трас. Підсумки дня на чемпіонаті світу підбиватимуться у вечірніх щоденниках. Наприкінці лютого перший канал Національного телебачення вестиме показ світового чемпіонату лижників, а ще через місяць — фігуристів.

Наші хлопці популярні

Футбол. Знову — в центрі уваги вихованець українського футболу, колишній кіровоградець Андрій Канчельскіс. Кілька років тому цього атакуючого півзахисника «Манчестер Юнайтед» продав іншому англійському клубові «Евертону» з Ліверпуля за вісім мільйонів доларів. І от Андрій залишає туманний Альбіон. Надійшло повідомлення, що Канчельскіса за 13 мільйонів доларів придбала італійська «Фіорентіна». Що ж, ліверпульці зробили чудовий бізнес. Та і флорентійці, гадаємо, не в програші. Адже придбали чудового гравця у розквіті сил.

Дещо меншу за сумою угоду (агенція Рейтер назвала 800 тисяч фунтів) уклав дніпропетровський «Дніпро» і англійський клуб «Ковентрі». А забажалося британцям мати у своїх лавах 26-річного захисника Олександра Євтушка, футболіста, вихованого на Львівщині. Він, до речі, в першому колі чемпіонату країни виступав за «Карпати». Туди його здали в «оренду» дніпропетровці. Тепер Олександр, який кілька разів виступав за національну збірну України, має дебютувати в «Ковентрі».

Футзал. Завтра в спорткомплексі «Меридіан» київський клуб «УС Кампус» у матчі-відповіді 1/2 фіналу Кубка України приймає запорізький «ДСС». Початок зустрічі о 13.00.

Міжнародний фонд «Відродження»

оголошує конкурс проектів, здійснення яких сприятиме підтримці трансформаційних процесів в освіті та культурі, розбудові інституцій громадянського суспільства

Перевага у фінансуванні надаватиметься проектам, які спрямовані на:

розвиток вищої школи — розробка й впровадження нових та розвиток існуючих навчальних програм та курсів з гуманітарних та соціальних наук; інформаційне забезпечення кафедр та факультетів (зокрема, придбання необхідної літератури та періодики з соціально-гуманітарних дисциплін);

трансформацію гуманітарної та суспільствознавчої освіти в середній школі — розвиток загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій, авторських шкіл, що впроваджують та поширюють прогресивні педагогічні інновації; підтримка сільських шкіл, освітніх та методичних центрів, творчих колективів освітян, практична діяльність яких спрямована на забезпечення високого рівня знань учнів сільських шкіл для подальшого продовження їхньої освіти; проведення конференцій, семінарів, творчих майстерень, літніх шкіл для вчителів;

сприяння навчанню іноземних мов —діяльність літніх шкіл для вчителів та викладачів іноземних мов; здійснення інноваційних заходів професійних асоціацій викладачів іноземних мов. Комплектування існуючих методично-консультативних центрів навчання іноземних мов сучасною навчально-методичною літературою та періодичними виданнями;

сприяння навчанню за кордоном — розвиток діяльності інформаційних центрів, створених вищими навчальними закладами або громадськими освітніми організаціями, що надають консультації з питань освіти за кордоном;

розвиток мережі Internet в Україні — підтримка організацій у створенні інформаційного наповнення Internet (Web-сервери, сторінки на цих серверах, багатомовна підтримка Internet тощо);

розробку спеціалізованих навчальних модулів та навчальних посібників для підготовки та перепідготовки працівників засобів масової інформації.

Пропозиції щодо фінансування проектів за названими напрямами мають бути одержані фондом до 16-ї години 31 березня 1997 р. Рішення про надання грантів буде оголошено після 1 червня 1997 р.

* * *

підтримку культурних ініціатив — проведення в Україні інноваційних мистецьких і літературних акцій (фестивалів, майстер-класів, виставок, творчих вечорів тощо), передусім у галузях виконавського та образотворчого мистецтв; підтримка поїздок українських митців для участі у різноманітних мистецьких заходах;

видання праць вітчизняних та перекладів зарубіжних авторів із філософії, політології, права, соціології,

розширення фондів бібліотек України;

розвиток автоматизації обслуговування читачів бібліотек України;

сприяння створенню та розвитку природно-заповідного фонду України;

впровадження моделі терапії сім'ї у процес реабілітації та профілактики узалежнень— створення моделей осередків, де надається допомога узалежненим та членам їхніх родин; відкриття телефонних ліній допомоги у кризових ситуаціях тощо.

Пропозиції щодо фінансування проектів за названими напрямами мають бути одержані фондом до 16-ї години 15 квітня 1997 р. Рішення про надання грантів буде оголошено після 1 липня 1997 р.

* * *

підтримку діяльності молодіжних організацій та молодіжних ініціатив — сприяння активізації їхньої діяльності, передусім у регіонах з низькою громадською активністю; розвиток студентського самоврядування;

підтримку діяльності центрів працевлаштування молоді;

підтримку становлення центрів розвитку творчих ініціатив молоді — передусім центрів розвитку творчих і культурних ініціатив молоді для підвищення виконавської майстерності молодіжних колективів та окремих молодих виконавців;

створення центрів, які сприяють професіоналізації телевиробництва в Україні і поширенню телепродукції;

здійснення програм адаптації шахтарів —перенавчання для набуття нових професій, сприяння у започаткуванні ними малого бізнесу тощо;

розвиток програм партнерства між муніципальним, приватним та громадським секторами у малих та середніх містах — підтримка спільних інновацій міської влади, громадських організацій та представників бізнесу у розв'язанні проблем місцевого економічного та соціального розвитку шляхом залучення територіальних громад, створення незалежних центрів місцевого розвитку тощо;

розвиток співпраці між регіонами України — передусім недержавних організацій; обмін телепрограмами, періодичними виданнями; проведення спільних літніх шкіл, учнівських та студентських таборів тощо;

активізацію благодійницької діяльності бізнесових структур — здійснення заходів, які б стимулювали бізнесові структури вкладати кошти у соціально-важливі неприбуткові проекти;

розвиток «третього сектора» в Україні в цілому —зокрема, створення всеукраїнського журналу громадських організацій; створення Internet-центру для недержавних неприбуткових організацій тощо;

розвиток діяльності жіночих організацій України;

розвиток мережі організацій, діяльність яких спрямована на захист прав та інтересів конкретних громадян.

Пропозиції щодо фінансування проектів за названими напрямами мають бути одержані фондом до 16-ї години 30 квітня 1997 р. Рішення про надання грантів буде оголошено після 1 липня 1997 р.

* * *

Для одержання додаткової інформації про умови і процедуру подання заявок на гранти необхідно:

*** надіслати електронною поштою повідомлення за такими адресами:**

для одержання інструкції з написання проектів і процедури подання її до МФВ.
pri@vidrcs. Kiev. ua;
для одержання докладного викладу пріоритетів МФВ на 1997 рік —pri@vidrcs. Kiev. ua;
для одержання умов надання грантів для індивідуальних та групових поїздок за названими вище напрямами —travel@-vidrcs. Kiev. ua;

*** зателефонувати із факсового апарата, використовуючи функцію «Polling», на номер у Києві (044) 216-0166 (автоматичного одержання інструкції з написання проектів і процедури подання їх до МФВ);**

*** або звернутися до будь-якого з офісів Міжнародного фонду «Відродження».**

Офіси Міжнародного фонду «Відродження» розташовані за адресами:

**⊠ 254053, Київ,
пров. Бехтеревський, 13-а.
Тел.: (044) 216-33-07.
Факс: (380-44) 216-01-66.**

**⊠ 320044, Дніпропетровськ,
вул. К. Маркса, 35, корп. 4, кімн. 40.
Тел.: (0562) 44-31-76.
Факс: (0562) 44-26-31.
E-mail: root@vidr. Dnepropetrovsk. ua.**

**⊠ 340017, Донецьк
бул. Тараса Шевченка, 133, кімн.502.
Тел.: (0622) 99-41-48.
Факс: (0622) 94-60-96.
E-mail: found@soros. Donetsk. ua.**

**⊠ 333000, Сімферополь,
вул. Севастопольська, 8, офіс 99.
Тел.:(0652) 27-31-78.
Факс: (0652) 27-33-09.
E-mail: irfslrnf@soros. crimea. ua.**

**⊠ 290008, Львів,
вул. Театральна, 17.
Тел.: (0322) 27-18-57.
Факс: (0322) 27-17-94.
E-mail: irf@link. Lviv. ua.**

**⊠ 270011, Одеса,
вул. Кірова, 48, кв.1.
Тел./факс (0482) 24-63-37.
E-mail: office@vidr. Odessa. ua.**

**⊠ 310057, Харків,
вул. Чернишевського, 4, кв.4.
Тел.: (0572) 47-01-55.
Факс: (0572) 14-94-48.
E-mail: ren@stond. Kharkov. ua.**

З телетайпа

Бджілки трудяться і взимку. В теплицях

Науковці Полтавської сільськогосподарської дослідної станції «Еліта» вивели миролюбних диких бджіл, які не жалять, але ще й запилюють плодоягідні насадження в садках, а також огірки, помідори, перець та іншу городину в теплицях. На відміну від медоносних, вони працюють протягом усього року, навіть узимку допомагають регулярно одержувати з кожного квадратного метра теплиці 1,5—4 кілограми додаткової продукції. Після остаточного відпрацювання технології «приручення» диких бджіл фахівці «Еліти» мають намір створити спеціальні промислові пасіки, які в майбутньому дадуть велику користь всьому українському садівництву й городництву.

В Україні — вся Європа

Франція та Україна цікавилися одне одним з давніх-давен. Перед другою світовою війною у Львові діяла асоціація «Друзі Франції у Львові». Вона об'єднувала палких прихильників паризької моди та вчених, котрі вивчали наукові праці на мові оригіналу. До речі, досі у міських бібліотеках зустрічаються книжки зі штемпелями цієї організації. У Львові також існувало французьке консульство, яке очолював знавець української мови дипломат Вотьє. У звітах про нагальні проблеми він подавав польську точку зору, свою власну і з особливою прихильністю українську.

Нині у Львівському державному університеті імені Івана Франка знову відкрито французький центр документації та інформації. Це сприятиме тісним контактам двох держав, поглибленому вивченню мов студентами та й усіма бажаючими. До речі, в університеті вже діє філія Британської ради, відкрито кафедру східних мов. Французькі центри також відкриються у Донецьку, Одесі, Харкові.

Злодії чи потерпілі?

Три службові особи Миколаївського глиноземного заводу, які проходять у кримінальній справі про розкрадання в управлінні соціально-побутового розвитку цього підприємства уперше в практиці Миколаївського обласного суду звільнені під заставу. За них внесено 40 тисяч і по 17 тисяч гривень відповідно. Хоч дивно, але ці гроші родичам підсудних надав у безпроцентний кредит... Миколаївський глиноземний завод, який вважається потерпілою стороною. Втім, керівництво підприємства щодо цього, очевидно, іншої думки, бо воно відмовилось від пред'явлення громадянського позову на відшкодування йому матеріальних збитків. Отож крадіть у нас, а ми вас виручимо?

«Екзотика» — магазин для природолюбів

Колишній лісник Василь Гера, відкриваючи у рідному місті Виноградові магазин «Екзотика» керувався не прагненням до «швидких грошей», а любов'ю до природи. Новий торговий заклад справді має дещо екзотичний вигляд серед численних шопів, барів, кафе, але відвідувачів у Василя більше. У нього можна придбати кімнатні квіти, папуг, хом'ячків, акваріумних риб, корм для них тощо. Тут-таки виготовляють весільні вінки, оформляють святкові букети, надають ритуальні послуги, консультують, як доглянути ту чи іншу рослину або тварину.

Колектив київського заводу «Росинка» висловлює глибокі співчуття директору Сичевському Миколі Петровичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

СИЧЕВСЬКОЇ Олександри Климентіївни.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Такі знайомі імена. Але, на жаль, не всі

(Початок на 11-й стор.).

Тому так тепло сприйняли глядачі пісні, народжені саме трилисником таланту. Такі, як «Текла ріка» Остапа Гавриша на слова Неоніли Стефурак у виконанні Віктора Шпортька, «Крила» Ігоря Поклада на слова Юрія Рибчинського у виконанні Самаї Т, «Половина саду квітне» Олександра Морозова на слова Миколи Луківа у виконанні Віталія Білоножка, «На березі життя» Олександра Злотника на слова Степана Галябарди у виконанні Василя Зінкевича... Що й казати, пісень, які западають у душу, зачіпають найсокровенніші почуття, не бракувало. То добра прикмета фестивалю. І загалом нашого мистецького життя. Але і серед авторів, і серед виконавців, чиї пісні і виступи на фестивалі визнано кращими, ми майже не почули нових імен. Хоча на старті їх начебто не бракувало. Отже, не завжди кількість автоматично переходить у якість.

На «Пісенному вернісажі-96» ми побачили на чолі художньої ради і на сцені (правда, лише на двох завершальних вечорах) народну артистку Софію Ротару. Вона навіть порадувала публіку своєю новою україномовною піснею. І одержала почесний приз Президента України Леоніда Кучми за видатний внесок у розвиток естрадного мистецтва. Безперечно, участь у фестивалі Софії Ротару, як і Василя Зінкевича, Віталія Білоножка, Ірини Білик та інших зірок нашої естради, додала йому солідності та популярності.

Однак «Пісенний вернісаж-96» за всіх старань його організаторів (художній керівник і головний режисер фестивалю — Борис Шарварко) не подав нам цілісного спектра сучасної української популярної музики. Бо не побачили ми на ньому виступів Оксани Білозір, Таїсії Повалій, Алли Кудлай, Наталії Могилевської, Руслани Лижечко, Лідії Сандулеси, Павла Зіброва, Павла Дворського, Іво Бобула, Ірчика зі Львова і ще багатьох виконавців, які мають у своєму репертуарі найновіші пісні, які вже стали популярними серед слухачів, що цілком могли конкурувати на рівних з піснями-дипломантами нинішнього «Вернісажу». Я не хочу вдаватися до з'ясування причин, чому так сталося, але це тривожний «дзвінок» для організаторів популярного фестивалю.

І ще одне, що відверто здивувало. На прес-конференції, проведеній напередодні фестивалю, його організатори заявили про намір відмовитися від практики попередніх років — коли члени художньої ради ставали... дипломантами. А через три дні усе відбувалося за старим сценарієм: члени художньої ради відзначали творчість інших і... про свої пісні не забували.

— І все-таки ні «Шлягер-97», ні хіт-парад «12-2», ні інші музично-розважальні проекти, які маємо сьогодні в телевізійних і радіопрограмах, не можуть замінити «Вернісаж» у головному. Бо то є (чи точніше має бути) загальнонаціональне об'єктивне поцінування річного творчого процесу в популярній музиці. Але сьогодні ми маємо не так вернісаж пісенної творчості, як скоріше парад більше і менше відомих виконавців. За принципом гала-концерту. А насправді повинна бути принципова оцінка пісень, які набули популярності протягом року. Отже, й поцінування творчої роботи поетів, композиторів, аранжувальників, музичних студій, а не лише виконавців, — то думка заслуженого діяча мистецтв України, автора текстів багатьох сучасних популярних українських шлягерів Степана Галябарди.

«Пісенний вернісаж» не міг зостатися непоміченим у нашому культурному житті. Бо він усе-таки «вимощує» дорогу сучасній українській пісні до масової аудиторії, підтримує високий політ цієї пісні, її добре реноме і перспективу.

Тому будемо з нетерпінням очікувати січня наступного року.

На знімку: дипломантка фестивалю «Пісенний вернісаж-96» Ельзара Баталова з Криму.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Юридична консультація

Я втратив 60 відсотків професійної працездатності та 20 — загальної. На яке відшкодування я маю право?

Микола БОГДАН.

Дніпропетровськ.

Законом України «Про охорону праці» передбачено, що власник зобов'язаний відшкодувати працівникові шкоду, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків, у повному розмірі втраченого заробітку відповідно до законодавства, а також сплатити потерпілому одноразову допомогу. При цьому пенсії та інші доходи, одержувані працівником, не враховуються.

Розмір одноразової допомоги встановлюється колективним договором (угодою, трудовим договором). Якщо відповідно до медичного висновку у потерпілого встановлено стійку втрату непрацездатності, ця допомога повинна бути не менше суми, визначеної з розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожен відсоток втрати ним професійної працездатності.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Смачного!

Запіканка яблучно-рисова

Рису — 2 склянки, яблук очищених — 200 г, яєць — 2 шт., масла вершкового — 2 ст. ложки, сметани — 150 г, кориці — 3 г, сіль, цукор, води — 1,5 літра.

Рис перебрати, промити й варити в півтора літрах води 10—12 хвилин, потім воду злити, у каші додати вершкове масло, сіль та сирі яйця. В сотейник, змащений маслом, викласти половину каші, розрівняти, зверху покласти нарізані й пересипані цукром і корицею яблука. На яблука покласти другу половину рису, ще раз розрівняти, залити сметаною і запікати в духовці. Смачного!

Косметолог радить

Як доглядати за волоссям

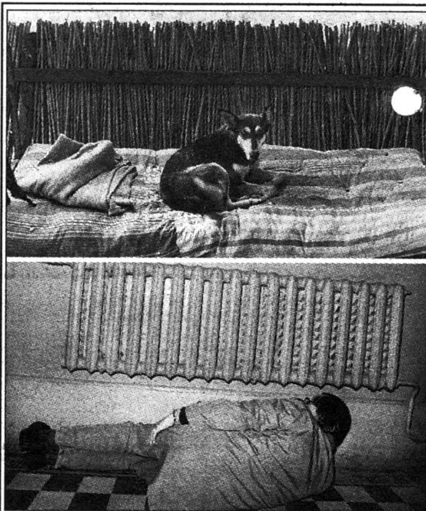
● Якщо волосся сухе і ламке, то його дуже корисно мити яйцем, бо до його складу входить лецитин і майже всі амінокислоти, що оберігають волосся від пошкодження та сприяють зникненню лупи. Як правило, використовують усе яйце — добре збивають його в невеликій кількості води. Волосся попередньо змочують водою, потім змащують яєчною піною і миють нею без мила. Після цього голову ретельно ополіскують спочатку теплою чистою, а потім підкисленою водою.

● Придатний для догляду за волоссям відвар із листя кропиви і лісової герані. Для його приготування беруть півлітра води, змішаної з такою ж кількістю столового оцту, кладуть 100 г дрібно натертого листя і варять півгодини. Втирають у шкіру голови.

● Відваром березових бруньок і листя, тополиних бруньок (склянку сировини на 1 літр води відварюють, дають відстоятися) миють голову. Препарат поліпшує ріст волосся, зміцнює його коріння. Росту волосся сприяє і відвар з листя мати-й-мачухи та кропиви (50:50).

● Від випадання волосся і проти великої кількості лупи використовують сік свіжої капусти, який втирають у шкіру. Боротися з лупою допомагає і шалфей. На 100 г кип'яченої води або спирту беруть 5—10 г сухої сировини, що містить дубильні речовини та ефірні масла. Настій застосовують у вигляді примочок.

● Очищувати волосся можна й сухими засобами — втираючи висівки, борошно, пудру, що вбирають жир. Борошно або пудру усувають щіткою, а волосся протирають сухим рушником.

Іронія долі.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

✆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 278617.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311018.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.